

۱- کدام بیت، فاقد استعاره و دارای «تشبیه و جناس» است؟

که آید از نفس غنچه بوی آغوش
که تا مگر به حدیثی ز لب دهی جانم
جام در دست نه و پای به مُلک جم زن
برون همی برد از سینه پی به دشواری

۱) مگر به دامن گل سر نهاده‌ای شب دوش
۲) غنیمت است به پیش لب تو جان دادن
۳) ترک هستی کن و می درکش و سرمستی کن
۴) دلم ز غصه چنان تنگ شد که پیک نفس

۲- وجه شبه در کدام بیت، محذوف است؟

تا کجا تاب خورد مو که میان تو شود
گل مراد چه جوئی، سَموم پاییز است
نشاط و عیش چو سیمرغ و کیمیا نایاب
چون شقایق دلش از داغ تو پر خون افتاد

۱) چقدر غنچه گل شود که دهان تو شود
۲) ببند غنچه صفت لب، زمانه خون‌ریز است
۳) بگیر چنگ و بده می در این سراچه که هست
۴) هر که را دیده بر آن چهره گُلگون افتاد

۳- در کدام بیت هر دو نوع جناس (همسان و ناهمسان) به چشم می‌خورد؟

ناخوش گرفتم دامن آرزو و امل به چنگ
بر عمر میند دل که آن هم هیچ است
بالاش نگویم که بلای دل و دین است
مُلک پریشان و تخت و تاج پریشان

۱) چنگ اجل گرفته گریبان عمر و ما
۲) ای دوست جهان دمی است و آن دم هیچ است
۳) بالای بلندت که از او کار تو بالاست
۴) باغ پریشان و سرو و کاج پریشان

۴- نوع جناس در مقابل کدام بیت نادرست ذکر شده است؟

یار ب بود که گاهی از دور بینم باز (همسان)
سر فرود آورد آن سرو به کوتاهی ما (ناهمسان اختلافی)
چون بگویم به دو لب، شکر ترا ای ساقی؟ (ناهمسان حرکتی)
رقیب را چه بماند به دست باد امشب (ناهمسان افزایشی)

۱) دل می‌کند ز شوق هر دم چو باز پرواز
۲) اثر بخت بلند تو بود گر روزی
۳) دهنم از لب شیرین تو شد تنگ شکر
۴) کمند زلف تو و جام باده هر دو به کف

۵- در کدام بیت هر دو آرایه استعاره و مجاز دیده می‌شود؟

با کس نگیرم تنگ، من، زیرا خوشم چون گلستان
چه کنم آهوی جانم سر صحرای تو دارد
کز تشنگی بمردم ای آب زندگانی
ز فریب او بیندیش و غلط مکن نگارا

۱) در کف ندارم سنگ، من، با کس ندارم جنگ، من
۲) به دو صد بام برآیم به دو صد دام درآیم
۳) عشقت بسوخت خرم، آبی بر آتشم زن
۴) مژه سیاهت ار کرد به خون ما اشارت

۶- نوع «استعاره» در کدام گزینه متفاوت است؟

جرعه آن در دهان سنگ ریخت
بس که در گلشن، شبیخون خزان تکرار شد
عقل تا بال گشوده است گرفتار ترست
ور نیز نگویی همه در آینه پیداست

۱) جام سحر در گل شبرنگ ریخت
۲) گل فراموشی و هر گلبانگ خاموشی گرفت
۳) از من ای باد صبا گوی به دانای فرنگ
۴) گفستی که رُخم آینه صنع الهی است

۷- در همه گزینه‌ها نوعی «جناس» به کار رفته است، به جز

چو باز وقت هنر بال جستجو بگشا
ای پاک‌تر از جان و جا آخر کجا بودی کجا؟
کز نسیم صبح دارد غنچه نسیم کلید
بلی خوی پری آن است کز مردم نماند

۱) چو شیر گاه قناعت دهان آرزو ببند
۲) ای بادهای خوش نفس عشاق را فریاد رس
۳) نیست ممکن و اشود دل بی سخن‌های لطیف
۴) پری رویا! چرا پنهان شوی از مردم چشم

۸- در کدام گزینه، تشبیه به قصد بزرگ‌نمایی مشبه انجام شده است؟

هم بوی گل شد هم رنگ یار باعث
از طره دلجوی تو دزدیده شکن را
تو کعبه حسنی سر کویت عرفات است
اگر بر خاک من افتد گذر آن سرو بالا را

۱) رفتم که جامه بر تن چون غنچه پاره سازم
۲) سنبل که به زنجیر پریشانی خویش است
۳) عشاق ز اطراف جهان رو به تو آرند
۴) چو سایه از پیاش گاه خرامیدن روان گردم

۹- استعارهٔ مکنیه در کدام بیت، تشخیص نیست؟

- ۱) در شامگه هجرش بگداخت تن و جانم
- ۲) پیش از آن دم که زند خط شب از عارض روز
- ۳) در فراقش می‌نویسم نامه‌ای از دست من
- ۴) گرچه چشمم بسته است اما سرشکم می‌رود

۱۰- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

- «هر که دل از دست داد و عشوهٔ دنیا خرید
 ۱) استعاره، کنایه، حسن تعلیل، ایهام
 ۲) استعاره، تشبیه، ایهام، تناسب
 ۳) تشبیه، کنایه، مجاز، اسلوب معادله
 ۴) تشبیه، حسن تعلیل، مجاز، ایهام تناسب»

۱۱- کدام بیت، فاقد استعاره و دارای «تشبیه و جناس» است؟

- ۱) آن زمان کان ماهِ رخشان خورآیین رخ نمود
- ۲) چه غم ز حربه و حربِ عرب چو مجنون را
- ۳) تا زدی در دل من خیمه به اقبال غمت
- ۴) دانی که بر عذار تو خال سیاه چیست؟

۱۲- وجه شبه در کدام بیت، محذوف است؟

- ۱) مَه چه باشد که به روی تو برابر کنم
- ۲) نگویمت به تو می‌ماند از عزیزی عمر
- ۳) خواهم سر خود گوی صفت باخت ولیکن
- ۴) تیر مژگان تو از جوشن جان می‌گذرد

۱۳- آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات درست است؛ به جز:

- ۱) با باد بوده همره بوی تو در سحرگه
- ۲) یا باد آن که ز چشم خوش و لعل لب تو
- ۳) دل خراب من از عشق کی شود خالی
- ۴) کوس بدنامی ما بر سر بازار زدند

۱۴- آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه تماماً درست است؟

- «ما به خون خود دهان تیشه شیرین می‌کنیم
 ۱) تشخیص، مجاز، تضاد، جناس
 ۲) استعاره، حسن آمیزی، ایهام، کنایه
 ۳) جناس، استعاره، ایهام، تشخیص
 ۴) حسن آمیزی، مجاز، پارادوکس، ایهام»

(افتمصاصی انسانی - فارغ از کشور - ۹۹)

در دامگه عشقش بشکست پرو و بالم
 از سر زلف و رخت لیل و نهاری بوده‌است
 خامه خون می‌گرید و خط خاک بر سر می‌کند
 باز می‌گوید به مردم ماجرای چشم من

(افتمصاصی انسانی - فارغ از کشور - ۹۹)

یوسف خود را به سیم قلب سودا کرد و رفت
 ۲) استعاره، تشبیه، ایهام، تناسب
 ۴) تشبیه، حسن تعلیل، مجاز، ایهام تناسب

(افتمصاصی انسانی - فارغ از کشور - ۹۹)

باغ، پر گلچهر گشت و کاخ، پر اورنگ بود
 مقیم بر در لیلی مقام خواهد بود
 شادی از جان من غم‌زده بگریخته‌است
 زاغی که بر کنارۀ باغی نشست است

(افتمصاصی انسانی - فارغ از کشور - ۹۹)

یا ز رخسار تو گویم که به جایی ماند
 که عمر اگرچه عزیز است هم نمی‌ماند
 شرط است بدین سر که به چوگان تو باشد
 بر دل من مزن ای جان که تویی در دل من

(افتمصاصی انسانی - فارغ از کشور - ۹۹)

گل‌ها شنیده بوی خود را به باد داده (حسن آمیزی، تشخیص)
 نقل مجلس همه بادام و شکر بود مرا (لف و نشر، تشبیه)
 چراکه جایگه گنج، کنج ویران است (اسلوب معادله، جناس)
 گرچه بی‌روی تو ما را سر بازار نبود (مجاز، کنایه)

(افتمصاصی انسانی - فارغ از کشور - ۹۹)

تسلخ نشینند عبث معشوق شیرین کار ما
 ۲) استعاره، حسن آمیزی، ایهام، کنایه
 ۴) حسن آمیزی، مجاز، پارادوکس، ایهام

(افتمصاصی انسانی - فارغ از کشور - ۹۹)

عیبم مکن که روضهٔ رضوانم آرزوست
 دائم نظارهٔ رخ خوبانم آرزوست
 در بند کفر مانده و ایمانم آرزوست
 پیوسته بوی باغ و گلستانم آرزوست
 ۳) د، ج، ب، الف
 ۴) د، ب، ج، الف

(افتمصاصی انسانی - ۹۹)

چندی به زبان همه کس چون خبر افتم
 بر طرف چمن باز به پرواز نیاید
 نه چشم مست تو فکر خمار من دارد
 همیشه صحبت آتش به شمع درگیرد

الف) ور لحظه‌ای به کوی تو ناگاه بگذرم
 ب) وز روی آن که رونق خوبان ز روی توست
 ج) ایمان و کفر همه رخسار و زلف توست
 د) بر بوی آن که بوی تو دارد نسیم گل
 ۱) ب، د، الف، ج
 ۲) ب، ج، الف، د

۱۶- کدام بیت، فاقد تشبیه و دارای «مجاز و ایهام» است؟

- ۱) خواهم ز پس پردهٔ تقوا به در افتم
- ۲) چون بلبل دل سوخته را بال شکستند
- ۳) نه طره‌ات غم شب های تار من دارد
- ۴) من آن نیام که کند یار اجتناب از من

جهانی را ز باغ عشق برخوردار می‌بینم
 (۲) استعاره، مجاز، کنایه، ایهام
 (۴) کنایه، ایهام، مجاز، واج‌آرایی

«ز باغ حسن خود بر خور که من در سایه سروت
 (۱) تشبیه، جناس، ایهام، کنایه
 (۳) تشبیه، استعاره، جناس، مجاز

تویی آن کس که در عالم به جفت ابروان طاقی
 (۲) تشبیه، مجاز، ایهام تناسب، تضاد
 (۴) استعاره، ایهام، اغراق، پارادوکس

«تو داری طاق ابرویی که جفتش نیست در عالم
 (۱) تشبیه، تضاد، ایهام، جناس تام
 (۳) پارادوکس، جناس ناقص، کنایه، اغراق

تا محشر از این شادی برخیزم و بنشینم
 ولیکن از بر من جان به ناتوانی برد
 کان که در دست تو افتاد ز سر نندیشد
 جان دادن در پای تو دشوار نباشد

(۱) گر بر سر خاک من بنشینی و برخیزی
 (۲) به غمزه نرگس مستت بریخت خون دلم
 (۳) سر اگر در سر کار تو کنم دوری نیست
 (۴) سهل است به خون من اگر دست برآری

تا عنان دل شیدا بشد از چنگ مرا
 در آبگون ساغر فکن آن آب آتش‌رنگ را
 وین جامه نیلی ز من بستان و در ده جام را
 تا ز آیینۀ خاطر ببرد زنگ مرا

(۱) نشد از گوش دلم زمزمه نغمه چنگ
 (۲) مگذار مطرب را دمی کز چنگ بنهد چنگ را
 (۳) ای تُرک آتش‌رخ بیار آن آب آتش‌فام را
 (۴) ای رخت آینه جان، می چون زنگ بیار

که بی این نیل از چشم خریداران خطر داری (مجاز، تلمیح)
 بال و پر پیدا کند چون مور ماند بیشتر (استعاره، اسلوب معادله)
 پنبه چون حلاج از مستی ز مینا برمدار (ایهام، استعاره)
 تا پشت کند محنت و غم روی به می کن (تضاد، حسن تعلیل)

(۱) مشو درهم رخت گر شد کبود از سیلی اخوان
 (۲) حرص در هنگام پیری از غلاف آید برون
 (۳) حرف حق گفتن به خون خویش فتوی دادن است
 (۴) تا روی کند عیش و طرب پشت به خم ده

که بر خار و خس ما هر کفی ساحل تواند شد
 شیرین ز شکرخند تو چون کنج دهن شد
 از تازگی خط تو تقویم کهن شد
 هر وحشی که با من دیوانه رام شد
 داغ جگر لاله‌ستان ناف ختن شد
 (۳) د، ج، ب، ه، الف (۴) ه، ب، د، ج، الف

(الف) تو کز سنگین رکابی لنگری، سامان کشتی کن
 (ب) کامت شکرین باد که هر رخنه‌ای از دل
 (ج) ریحان که رخ گلشن از تو تازه و تر بود
 (د) شد شوق من به الفت لیلی یکی هزار
 (ه) بوی خوش آهوی تو بر دشت گذر کرد
 (۱) ج، د، الف، ب، ه (۲) د، ه، ب، الف، ج

که تو غافل کنی از گاه جدا دانه خویش
 چون فلک در بی‌قراری دیده‌ام آرام خویش
 شبم عزیز باغ شد از چشم پاک خویش
 صبح ناگردیده می‌افتم به فکر شام خویش
 هرگز نکرد یاد اسیران خاک خویش
 (۳) ج، الف، ب، ه، د (۴) ج، ب، د، ه، الف

(الف) عمر چو باد به تعجیل از آن می‌گذرد
 (ب) بر نمی‌آیم به تسکین دل خود کام خویش
 (ج) عاشق چرا امید نبندد به عشق پاک
 (د) حرص بر من دردهای نسیه را کرده‌است نقد
 (ه) آن زلف همچو دام که عمرش دراز باد
 (۱) الف، ج، د، ه، ب (۲) الف، د، ب، ه، ج

(هنر - ۹۹)

چون تو در آمدی، پی کاری دگر گرفت
که ما دو تا عاشق زاریم و کار ما زاری است
کاسه هر کس که می بینم ازین صها پر است
از غیرت صبا نفسش در دهان گرفت

(هنر - ۹۹)

ب به صحرای قذ ساعت رو که بی آه سوست آن صح را
(۲) تشبیه، مجاز، کنایه، پارادوکس
(۴) استعاره، پارادوکس، ایهام تناسب، مراعات نظیر

(هنر - ۹۹)

زهی سودا که خواهی یافت فردا از چنین سودا (جناس تام، مجاز)
چو از دهان توام غنچه در گمان انداخت (مجاز، ایهام)
می کشانم بر زمین از آسمان ناهید را (اغراق، استعاره)
وگر نه کور هیهات است در محشر شود بینا (تشبیه، واج آرایی)

(زبان - ۹۹)

۲۶- ترتیب ابیات زیر، با توجه به آرایه های «حسن تعلیل، ایهام، اغراق، مجاز و استعاره» کدام است؟

حدیث چشم سیل افشان نراند گر حیا دارد
نکند هیچ اثر در دل چون آهن او
کان جا که قاف عشق است دستان چه کار دارد
که می گردد دو بالا ناله در کهسار عاشق را
ای دل از چنبر این ماه کجا خواهی جست
(۳) د، ب، الف، ه، ج (۴) د، ج، الف، ب، ه

(زبان - ۹۹)

کیست که مرغ دلش از دام برآمد
بلبل باغ سخن منطق گویای من است
تیغ جفای او را جز جان سپر نباشد
کز شب زلف تو چون شمع شستان تافته است

(زبان - ۹۹)

که چون در نقطه موهوم این سی پاره پنهان شد»

(۲) پارادوکس، تشبیه، کنایه، مجاز
(۴) حسن تعلیل، واج آرایی، استعاره، مجاز

(زبان - ۹۹)

خسرو ایران نمود گوش به گفتار من (حسن آمیزی، ایهام)
جز مایه قصور نگرده نماز من (جناس، حسن تعلیل)
هر شب آراسته در پرده نگار عجبی (جناس، واج آرایی)
راستی سرو کجا قامت موزون دارد (ایهام تناسب، تشبیه)

(تألیفی)

«گنجشک پر شکسته باغ محبتم / تا کی در این بیابان، سر زیر پر نهم؟ / با خود مرا ببر به چمنزارهای دور / شاید به یک درخت رسم،

نغمه سر دهم»

(۴) تشبیه

(۳) جناس

(۲) کنایه

(۱) ایهام

۲۴- بیشترین مجاز در کدام بیت، یافت می شود؟

(۱) هر سروقد که بر مه و خور حسن می فروخت
(۲) بنال بلبل اگر با منت سر یاری است
(۳) یک سر بی کبر در نمرو دزار خاک نیست
(۴) می خواست گل که دم زند از رنگ و بوی دوست

۲۵- آرایه های بیت زیر کدام اند؟

از بند حرص بر آهو چه تازی نفس را چون سگ

(۱) تشبیه، ایهام تناسب، استعاره، تضاد
(۳) استعاره، ایهام تناسب، مجاز، تضاد

۲۶- آرایه های همه ابیات در مقابل آن ها درست است؛ به جز:

(۱) گرت سودای آن باشد کزین سودا برون آیی
(۲) به بزمگاه چمن دوش، مست بگذشتم
(۳) چون دل شب می زخم صائب بر آهنگ فغان
(۴) ببر زین خاکدان زنهار با خود سرمه بینش

۲۷- ترتیب ابیات زیر، با توجه به آرایه های «حسن تعلیل، ایهام، اغراق، مجاز و استعاره» کدام است؟

الف) بر آنم که ابر گرینده از این پس پیش اشک من
ب) آهن سرد چه کوبم که دم آتشیتم
ج) در داستان نیاید اسرار عشق بازان
د) ز کوه بیستون فرهاد از آن بیرون نمی آید
ه) ماه نو چون ز لب بام بدیدم گفتم
(۱) الف، ج، ب، د، ه (۲) الف، ج، د، ب، ه

۲۸- در کدام بیت، تعداد تشبیه با دیگر ابیات تفاوت دارد؟

(۱) خال تو تا دانه و زلفین تو شد دام
(۲) گل بستان خرد لفظ دلاری من است
(۳) تیر بلای او را جز دل هدف نشاید
(۴) آن بناگوش دل افروز است یا مه یا چراغ

۲۹- آرایه های ادبی بیت زیر، تماماً در کدام گزینه درست است؟

«در آن تنگ دهن زان عقد دندان حیرتی دارم

(۱) ایهام، اغراق، استعاره، کنایه
(۳) اغراق، استعاره، تشبیه، واج آرایی

۳۰- آرایه های همه ابیات در مقابل آن ها درست است؛ به جز:

(۱) تا سخنی گفته ام زان لب شیرین سخن
(۲) تا در خیال حورم و اندیشه قصور
(۳) دست نقاش فلک بهر تماشای ملک
(۴) هر کجا جلوه بالای تو باشد به میان

۳۱- منظومه زیر فاقد کدام آرایه است؟

«گنجشک پر شکسته باغ محبتم / تا کی در این بیابان، سر زیر پر نهم؟ / با خود مرا ببر به چمنزارهای دور / شاید به یک درخت رسم،

نغمه سر دهم»

(۴) تشبیه

(۳) جناس

(۲) کنایه

(۱) ایهام

(تألیفی)

۳۲- در کدام گزینه، همه ترکیب‌ها، اضافه استعاره‌اند؟

- ۱) لبخند عشق - فرش زمرّدین - برزخ تردید - سیمرغِ وهم - ناله چنگ
- ۲) ناخن صبح - بلور قلب - قطره باران - اشتهای حرص - چهره گل
- ۳) گیسوی صبا - گل دسته سرو - قدقامت موج - دست فلک - چراغ هدایت
- ۴) رخسار صبح - دوش نسیم - دیده جان - دندان نیستی - پیشگاه حقیقت

(تألیفی)

۳۳- در کدام بیت، قسمت مشخص شده دارای آرایه «مجاز» نیست؟

- ۱) اگر هزار گل اندر چمن، بخندد باز
- ۲) چراغی می‌برم در خاک از داغت پس از مردن
- ۳) کارم امروز بس آشفته‌تر از موی تو بود
- ۴) لشکر غم ز هر طرف، بهر هلاک بسته صف

(تألیفی)

۳۴- در کدام گزینه همه ترکیب‌ها «اضافه تشبیهی» است؟

- ۱) بال همت - شاهین قضا - نفس باد صبا - طوفان بلا
- ۲) ازدهای زمان - پیچک غم - باران اندوه - عنکبوت نومیدی
- ۳) حباب سینه - مینای دل - ازدهای نفس - پنجه صبر
- ۴) گلزار ادب - حلقوم چاه - بوستان معرفت - خوان نعمت

(تألیفی)

۳۵- واژه‌های مشخص شده، به ترتیب استعاره از چیست؟

- «ترا در لعل تر از خنده مرواریدها ساکن»
- ۱) چهره - زلف - چشم
 - ۲) دندان - صورت زیبا - چشمان
 - ۳) دندان - چهره - زلف - چشم
 - ۴) اشک - چشمان - دندان

(تألیفی)

۳۶- در کدام بیت، وجه شبه، محذوف است؟

- ۱) جهان چون مار افعی پیچ پیچ است
- ۲) مه نو، به ناخن زمین می‌خراشد
- ۳) هزارم درد می‌باشد که می‌گویم نهان دارم
- ۴) هر شبی پیش خیال تو بمیرم چون شمع

(تألیفی)

۳۷- کدام بیت، فاقد «اسلوب معادله» است؟

- ۱) در نور صبح محو شود ظلمت دروغ
- ۲) سختی رسد از چرخ به نازک‌سخنان بیش
- ۳) ریخت تا دندان ز هم پاشید اوراق دلم
- ۴) چیست دنیا تا از او اهل بصیرت نگذرند؟

(تألیفی)

۳۸- در کدام ابیات، آرایه متناقض‌نما، به کار رفته است؟

- الف - جفا می‌کن جفایت جمله لطف است
ب - جمالت کورد جانان هست ما را
ج - سعی کن نامی درین عالم به گمنامی برآر
د - به گل، یک پشت ناخن نیست میلیم
و - دو عالم سایه خورشید عشق است
ی - چو بازار تو هست از نیکوی تیز
- ۱) الف - ب - و
۲) الف - ج - و
۳) ب - د - ج
۴) د - و - ی

(تألیفی)

۳۹- آرایه‌های «تلمیح، ایهام، حسن تعلیل، تناقض و کنایه» به ترتیب، در کدام ابیات، آمده‌است؟

آینه گر شوم کسی روی به من نمی‌کند
بر دل و جان پادشاهی هم دل و هم جان تراست
رحم آر در بیابان بر تشنه پیاده
آید نسیم و هر دم گرد چمن برآید
ما ریم گرچه شهرت انسان گرفته‌ایم
(۳ هـ، د، ج، الف، ب (۴ ج، ب، هـ، الف، د

الف) بی‌تو ز بس فتاده‌ام از نظر جهانیان
ب) ای صنم در دلبری هم درد و هم درمان تراست
ج) ای شهسوار خوبان وی عین آب حیوان
د) بر بوی آنکه در باغ یابد جلاز رویت
هـ) ما از عصای معجزه‌ها جان گرفته‌ایم
(۱ هـ، ج، د، ب، الف (۲ ج، د، هـ، ب، الف

(تألیفی)

۴۰- آرایه‌های کدام گزینه همگی در بیت زیر دیده می‌شود؟

نرگس مست و گل و سرو خرامان اینجاست»
(۲ جناس - استعاره - مجاز - تناسب
(۴ جناس - ایهام تناسب - تشبیه - استعاره

«نیست م را س ر بستان و ری ساجی ن ام روز
(۱ اغراق - تشبیه - مراعات نظیر - ایهام
(۳ حسن تعلیل - تشخیص - جناس ناهمسان - اغراق

(تألیفی)

۴۱- همه آرایه‌ها در بیت زیر به کار رفته‌اند، به جز:

زانکه هم کفر و هم ایمانم»
(۳ تلمیح (۴ استعاره

«به دورنگم چو روی و موی بتان
(۱ تناقض (۲ جناس

(تألیفی)

۴۲- در چند بیت از ابیات زیر، «اسلوب معادله» به کار رفته‌است؟

در کار خیر صرف کن اقبال خویش را
زنجیر، تازیانه بود فیل مست را
پرتو مه می‌فتد یکسان به آباد و خراب
راز را آهسته پیش گوش سنگین گفتن است
به پیش پا نظر کن تا چراغت روشنی دارد
می‌خورد چون آب شیرین، ریگ، آب تلخ را
طشت بام افتاده را آواز می‌باشد بلند
(۳ دو (۴ یک

الف) دست دعا بود سپر ناوک قضا
ب) از بند گشت شورش مجنون زیادتیر
پ) فیض روشن دل، به نیک و بد برابر می‌رسد
ت) گفتگوی عشق را از عقل پنهان داشتن
ث) مشو در روزگار دولت از افتادگان غافل
ج) عاشق حیران چه می‌داند عتاب و لطف چیست؟
چ) روح قدسی در تن خاکی چه سان خامش شود؟
(۱ سه (۲ چهار

(تألیفی)

۴۳- آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه درست آمده‌است؟

«من گرفتم زمین چمن چون سرو دامن بر زدم»
(۲ تشبیه - کنایه - تشخیص - مراعات نظیر - ایهام
(۴ ایهام تناسب - استعاره - کنایه - حسن تعلیل - جناس

«چون روم از گلشن کوبت که پایم در گل است
(۱ تضاد - تشبیه - جناس - ایهام تناسب - مجاز
(۳ استعاره - تشبیه - جناس - کنایه - تناسب

(تألیفی)

۴۴- در کدام بیت علاوه بر چهار «استعاره»، «تضاد و جناس» هم دیده می‌شود؟

تا تو ای صبح وصال از افق غیب درآیی
ور لبش جور کند از بُن دندان بکشم
گهر در جیب و دُر در دامن افشاند
مرا بر طشت زر از گریه مرواریدها غلتان

(۱ چند شب‌های فراق از مژه اختر بفشانم
(۲ گر مرا خار زند آن گل خندان بکشم
(۳ ز نرگس آب گل بر گلشن افشاند
(۴ تو را در لعل تر از خنده، مرواریدها ساکن

(تألیفی)

۴۵- بیت زیر، فاقد کدام آرایه است؟

در چمن گرقد سرو تو چمان برخیزد»
(۲ تشبیه و مراعات نظیر
(۴ مجاز و کنایه

«پای شمشاد ز شرم تو بماند در گل
(۱ استعاره و جناس
(۳ ایهام تناسب و تضاد

۴۶- در بیت زیر، آرایه‌های کدام گزینه یافت می‌شود؟

(تألیفی)

بگشاد به پابوسی تو، غنچه، دهن را»
 (۲) اغراق، حسن تعلیل، جناس، تشبیه، تضاد
 (۴) تشخیص، اسلوب معادله، مجاز، تشبیه، تناسب

«تا داد نوید از قدمت، ابر، چمن را
 (۱) ایهام، کنایه، اغراق، استعاره، تلمیح
 (۳) تشخیص، حسن تعلیل، مجاز، کنایه، مراعات نظیر

۴۷- در همه ابیات به جز بیت اسلوب معادله به کار رفته است.

(تألیفی)

مرغ بی‌بال و پری در کوچه بند افتاده است
 قفای هر خزان، آخر بهاری می‌شود پیدا
 پای طاوس از پر طاووس رسوا می‌شود
 سیمرغ محال است قفس داشته باشد

(۱) دل به دام زلف آن مشکین کمند افتاده است
 (۲) پس از ما تیره‌روزان، روزگاری می‌شود پیدا
 (۳) زشت در سلاک نکویان می‌نماید زشت‌تر
 (۴) در سینه صد چاک نگنجد دل عارف

۴۸- کدام گزینه، به ترتیب نشان‌دهنده آرایه‌های ابیات زیر است؟

(تألیفی)

داغ‌هایی کز تو پنهان در جگر داریم ما
 جمع آن زمان شویم که تنها شویم ما
 بازآمدی که دیده مشتاق بر در است
 چون من سوخته دل کوه‌کنی نیست که نیست
 (۲) اغراق - تناقض - کنایه - ایهام تناسب
 (۴) اغراق - کنایه - تضاد - ایهام

(الف) لاله‌زاری می‌شود عالم اگر بیرون دهیم
 (ب) تا در میان جمعیم، آشفته خاطریم
 (ج) کاش آن به خشم رفته ما آشتی‌کنان
 (د) در ره عشق تو ای خسرو شیرین لب من
 (۱) تشبیه - تضاد - ایهام - تلمیح
 (۳) جناس - کنایه - حسن تعلیل - تشبیه

۴۹- کدام بیت، فاقد «پارادوکس» است؟

(تألیفی)

چون بی‌سر و پا کرده‌است این پا و سر ما را
 غمگین مانم چو بازمانم ز غمت
 از جهت بی‌جهتی راه یافت
 دوای من تویی اما مرا رنجور می‌داری

(۱) بی‌پای طواف آریم، بی‌سر به سجود آییم
 (۲) هر چند به لب رسیده جانم ز غمت
 (۳) هر که در این پرده نظرگاه یافت
 (۴) طیب من تویی اما مرا بیمار می‌خواهی

۵۰- در بیت زیر، کدام دو کلمه «ایهام یا ایهام تناسب» دارند؟

(تألیفی)

الا ای آفتاب من، بیا از خاک بردارم»
 (۲) هوا - آفتاب
 (۴) هوا - افتاده

«چو شبنم هستم امروز از هوا افتاده در کویت
 (۱) افتاده - آفتاب
 (۳) آفتاب - خاک

۵۱- واژه مشخص شده در کدام بیت، در معنای مجازی به کار نرفته است؟

(تألیفی)

زین چمن سایه آن سرو روان ما را بس
 شور فکنده در جهان قامت چو قیامتش
 پر گشته مرا آخر در عشق تو پیمان
 نگه نداشته کس با فشار رنگ حنارا

(۱) گل‌عذرای ز گلستان جهان ما را بس
 (۲) هر طرفی قیامتی کرده به پا ز قامتش
 (۳) پر شد ز سرشک خون، جانم ز غمت آری
 (۴) به کف تو را زر و سیم جهان ز بخل نباید

۵۲- منظومه زیر فاقد کدام آرایه است؟

(تألیفی)

«گنجشک پر شکسته باغ محبتم / تا کی در این بیابان، سر زیر پر نهم؟ / با خود مرا ببر به چمنزارهای دور / شاید به یک درخت رسم،
 نغمه سر دهم»

(۱) ایهام (۲) کنایه (۳) جناس (۴) تشبیه

(تألیفی)

۵۳- همه واژه‌ها در بیت زیر آرایه ایهام دارند؛ به جز

«بی‌لب شیرین نباید خسروی فرهاد را
 (۱) خسرو (۲) شیرین (۳) شکر (۴) شاه

(تألیفی)

- الف) دلا از روشنی شمعی برافروز
 ب) رخ برافروز که فارغ کنی از برگ گلم
 ج) سخن بی‌تأمل کم افتد صواب
 د) ز چشم ما به جز از خون دل چه می‌جویی
- ۱) الف، ب، د، ج
 ۲) ب، الف، ج، د
 ۳) ب، الف، د، ج
 ۴) د، ب، ج، الف

۵۵ - بیت زیر «فاقد» کدام آرایه‌های ادبی است؟

(تألیفی)

- «ای فلک، شمع شب‌افروز مرا سویی من آر
 ۱) ایهام، جناس
 ۲) استعاره، کنایه
 ۳) تشبیه، مراعات نظیر
 ۴) مجاز، تشخیص

۵۶ - در کدام بیت، جناس همسان به کار نرفته است؟

(تألیفی)

- ۱) دوش چون در شکن طره شب چین دادند
 ۲) چه مطرب است که امشب بدین مقام رسید
 ۳) دوش در فکر من آن شکل قد و بالا بود
 ۴) چو در دریای غم دیوانه‌سان با خود فتد جنگم

۵۷ - در کدام بیت، مصراع دوم در حکم مصدافی برای مصراع اول است؛ به گونه‌ای که می‌توان جای دو مصراع را عوض کرد؟

(تألیفی)

- ۱) جا کن درون دل که از این خوب‌تر شوی
 ۲) پاک گوهر رد احسان با تهی‌دستی کند
 ۳) دریا دلیم و همت ما فارغ از در است
 ۴) هیچ آهی جز به یادت بر نمی‌آید ز دل

۵۸ - در عبارت زیر، واژه‌های کدام گزیننه، طرفین سجع نیستند؟

(تألیفی)

- «قصه حال یوسف را نیکو نه از حسن صورت او گفت، بلکه از حسن سیرت او گفت؛ زیرا که نیکو خو، بهتر هزار بار از نیکو رو. نبینی که یوسف را از روی نیکو، بند و زندان آمد و از خوی نیکو، امر و فرمان آمد؛ از روی نیکوش حبس و چاه آمد، و از خوی نیکوش تخت و گاه آمد.»
- ۱) صورت، سیرت
 ۲) چاه، گاه
 ۳) روی، خوی
 ۴) زندان، فرمان

۵۹ - در همه ابیات به جز بیت نوعی جناس به کار رفته است.

(تألیفی)

- ۱) نیکوان پرده برانداخته در رقص آیند
 ۲) دل را قرار بخشد تکرار خاطر دوست
 ۳) بگشال لب افسونگرت ای شوخ پریچهر
 ۴) ز بس موج سرشکم گوهر ارزان کرده می‌ترسم

۶۰ - کدام بیت فاقد «تشبیه» و «دارای» استعاره است؟

(تألیفی)

- ۱) مرا بی‌سرو قدش باشد ای دل
 ۲) شب‌نم صبحم و بر دوش صبا جایم بود
 ۳) از من ای باد صبا گوی به دانای فرنگ
 ۴) می‌کند سلسله زلف تو دیوانه مرا

۶۱ - در کدام بیت همه آرایه‌های «استعاره، تشبیه، کنایه، تضاد و جناس» یافت می‌شود؟

(تألیفی)

- ۱) از آن با شعله آهی که در هجران کشم شادم
 ۲) تا کی ای غنچه بشکفته به رغم من زار
 ۳) تا به سودای تو افتادیم در بازار عشق
 ۴) دارم از مهر تو گه روشن و گه تیره دو چشم
- که از بالای آن سرو قبا گلگون دهد یادم
 همچو گل خنده زنان هم نفس خار شوی
 از زیان هر دو عالم فارغیم از سود هم
 تا سر زلف سیاه داری و رخسار چومه

(تألیفی)

۶۲ - در همهٔ ابیات، آرایه‌های ایهام و کنایه، هر دو وجود دارند، به جز:

- ۱) کسی به بوی وصال تو زنده دارد جان
- ۲) چون با فروغ مهر تو رونق گرفت جان
- ۳) حلقه به گوش تو شدم چند ز چشم افکنی
- ۴) مشفق بر سر من نیست که بر آتش من

(تألیفی)

۶۳ - کدام بیت، فاقد «استعاره» است؟

- ۱) سرو قدت جلوه کرد، قدر صنوبر شکست
- ۲) مرا ای بخت یاری کن چو یار از دست بیرون شد
- ۳) گلستان حقایق را چه ریحان‌هاست روح‌افزا
- ۴) به خلوت‌گه دل درآ، بی‌نقاب

(تألیفی)

۶۴ - واژهٔ «شهر» در کدام گزینه، مجاز نیست؟

- ۱) به غلامی تو آویختم این حلقه به گوش
- ۲) از دست کمان مهرهٔ ابروی تو در شهر
- ۳) در حسرت یک نعرهٔ مستانه بماندیم
- ۴) یار درآمد به کوی، شور برآمد ز شهر

(تألیفی)

۶۵ - در کدام گزینه، «تلمیح» یادآور ماجرای نیست؟

- ۱) عاقل ز فوت کس نشود شادمان که مرگ
- ۲) یک نکته از دو لعلش گفتیم با سکندر
- ۳) تیغ دادن به شغاد اینکه بگش رستم را
- ۴) گندم خال تو آن روز که دیدم، گفتم

(تألیفی)

۶۶ - بخش مشخص شده در کدام گزینه از اجزای معروف یک تلمیح نیست؟

- ۱) عزیزِی که هر کز درش سر بتافت
- ۲) ناقص از ورطه به تدبیر نیاید بیرون
- ۳) بعد از این در عوض اشک، دل آید بیرون
- ۴) دوستی با ناتوانان مایهٔ روشن‌دلی است

(تألیفی)

۶۷ - واژهٔ مشخص شده در کدام گزینه، استعاره نیست؟

- ۱) چو آفتاب رُخس را کند ز من پنهان
- ۲) دوش کز ساغرِ دل، خون جگر می‌خوردم
- ۳) جا کن درون دل که از این خوبتر شوی
- ۴) منتظر باشند شبها عاشقان ناکرده خواب

(تألیفی)

۶۸ - نوع و تعداد تشبیهات در کدام گزینه نادرست بیان شده‌است؟

- ۱) تا زدم چون غنچه دم، بر باد رفته همچو گل / کاشکی مهرِ خموشی بر دهن می‌داشتم: دو تشبیه گسترده و یک تشبیه فشردهٔ اضافی
- ۲) اگر نسیم امیدِی نبود و شب‌نم شوقی / گلی نداشت خزان‌دیده، باغ طبعِ حزینم: سه تشبیه فشردهٔ اضافی
- ۳) من چو طوطی و جهان در پیش من، چون آینه است / لاجرم معذورم از جز خویشتن می‌نگرم: دو تشبیه فشردهٔ اسنادی
- ۴) هر که دارد آگهی از چاه خس‌پوش جهان / با عصا چون نرگس بیننده می‌خیزد ز خاک: یک تشبیه فشردهٔ اضافی و یک تشبیه گسترده

(تألیفی)

- ۱) کشد زبانه عشق تو آتش از جگرم (جویبار: مشبه به)
- ۲) مدام نقش خیال تو می‌کند تحریر (دیدده: مشبه)
- ۳) یار جان است تو گویی که ز جان دست بشویم (یار: مشبه به)
- ۴) به همان آب و طراوت به رهی بسیاری (رخساره: مشبه)

(تألیفی)

صلحش به سان رنجش عاشق، بقا نداشت
خوشا کسی که چو بادام چشم بسته دمید
هست گویا اوستادی در قفا آینه را
در شیشه هر چه باشد از وی همان چکیده

(تألیفی)

ای گل، چرا به خاک سیه می‌نشانیم
در چمن ز آینه دل، زنگ غم پرداختن
پای دار ای دل که امشب گریه را پا در نم است
با من اگر شبی شود، فندوق تو شکرفشان

(تألیفی)

آن تیشه فرهادی، این حیلۀ پرویزی
گرگ و یوسف هر دو در تهمت شریک افتاده‌اند
چون می‌گذرد بی‌رخت آیام و لیالی
ترسا و مسلمان را جویای تو می‌بینم

(تألیفی)

در زمین گر روی و موی و چشم خوبان نیستی (لف و نشر مرتب)
در دلم حسرت بالا و رخ دلبر اوست (لف و نشر مشوش)
تا بود نقل مرا شکر و بادامی چند (لف و نشر مرتب)
خموش غنچه و نرگس مریض و سوسن لال (لف و نشر مشوش)

(تألیفی)

درمانده‌ام چو شمع به روز سیاه خویش
جهان به شعبده‌بازی، فلک به خون‌خواری
راستی را چه شب تیره و خوش مهتابی است
صید خود روح بدان تیر و کمان می‌بخشد

(تألیفی)

مطلوب سکندر بدهم در قدح کی (سفال، مجاز از جسم خاکی)
در هوای غمزهات دلبسته اندر خار گل (نرگس، تشخیص دارد)
که گرم سر ببرند هیچ خبر نیست مرا (تشبیه بلیغ دارد)
سرمه چشم خسروان خاک در سرای تو (منادا استعاره دارد)

- ۱) هزار چشمه شد از جویبار چشم و هنوز
- ۲) ز مهر روی تو بر لوح دیده مردم چشم
- ۳) به تو ای ناصح دیوانه ندانم چه بگویم
- ۴) خاک پای تو شوم، گر گل رخساره خویش

۷۰ - تشبیه در کدام بیت، فاقد «وجه شبه» است؟

- ۱) آن جنگجو که هیچ ملال از جفا نداشت
- ۲) درین چمن که گلش خار در بغل دارد
- ۳) طوطی‌آسا عکس خود بینیم و پنداریم غیر
- ۴) اشک چو لعل ریزد آن لب مرا ز دیده

۷۱ - در کدام گزینه، «مجاز به علاقه شباهت» وجود ندارد؟

- ۱) پروردمت به ناز که بنشینمت به پای
- ۲) باغبان پرداخت گلشن را اکنون باید به می
- ۳) امشب از ابروی آن مه باز کارم درهم است
- ۴) دل به دو نیمه می‌کنم با تو به شکل پسته‌ای

۷۲ - نوع «لف و نشر» به کار رفته در تمامی ابیات «مرتب» است، به جز

- ۱) در عشق و هوسناکی دانی که تفاوت چیست؟
- ۲) زشت و زیبا را به هم گر نیست ربطی از چه رو
- ۳) بی‌روی چو شمس و قمرت روز و شبم بین
- ۴) چندانکه نظر دارم در کعبه و بتخانه

۷۳ - نوع «لف و نشر» به کار رفته در مقابل کدام بیت، نادرست است؟

- ۱) ارغوان و سنبل و نرگس کجا رستی ز خاک
- ۲) چون باغ آیم و بینم گل سوری با سرو
- ۳) چشم و لب پیش من آور چو رسد باده به من
- ۴) ز شرم دیده و لعل و زبان جانان شد

۷۴ - نوع «لف و نشر» به کار رفته در کدام بیت، متفاوت است؟

- ۱) شبها در آب و آتشم از اشک و آه خویش
- ۲) غلام نرگس جادو و چشم خون‌ریزت
- ۳) پرتو روی چو ماه تو در آن زلف سیاه
- ۴) چشم و ابروی تو را گو که به نخجیر (= شکار) مرو

۷۵ - توضیح آرایه‌های کدام بیت درست است؟

- ۱) ساقی به سفال گهنم جام جم آور
- ۲) بر امید جلوهات بگشوده نرگس، چشم جان
- ۳) منم آن شمع که در سوز چنان بی‌خبرم
- ۴) ای دل و جان عاشقان شیفته لقای تو

۷۶- ترتیب توالی ابیات زیر بر اساس آرایه‌های (ایهام، مجاز، اسلوب معادله، جناس، اغراق)، کدام است؟ (تألیفی)

- (الف) بی‌حاصلی است حاصلِ ناصح ز پندِ ما
 (ب) با هر که هست گرم و سبک همچو آه من
 (ج) ور همه شهر به بد خواستتم برخیزند
 (د) بشکنند از جور گردون گر نسوزد دل ز عشق
 (ه) نه دهانی است که در وهم سخندان آید
- (۱) ه - ج - د - الف - ب
 (۲) د - ب - ج - الف - ه
 (۳) ب - ج - ه - د - الف
 (۴) ب - ج - د - الف - ه

۷۷- ترتیب آرایه‌های «استعاره، تشبیه، پارادوکس و حسن تعلیل» در ابیات زیر کدام است؟ (تألیفی)

- (الف) پروانه ز مشتاقی بر شمع فکند آتش
 (ب) گر ایمان آورد جانی به غیر از کفر زلفت
 (ج) کشد گر دست گاهی یار آن زلف سمن سا را
 (د) به یک کرشمه زلیخاوشی، دل ما را
- (۱) الف، ب، د، ج
 (۲) الف، د، ب، ج
 (۳) ج، د، ب، الف
 (۴) د، ب، الف، ج

۷۸- در ابیات زیر به ترتیب چه آرایه‌هایی دیده می‌شود؟ (تألیفی)

- (الف) باد که با کوه نماید شکوه
 (ب) سحر شرمنده از روی تو گردید
 (ج) ز آشوب زمان آزادگان را نیست تشویشی
 (د) فردا بگیرم دامت ای خون من در گردنت
 (ه) هم گل دریده پیرهن از شوق چهره‌ات
- (۱) تشخیص - کنایه - تناقض - تلمیح - حسن تعلیل
 (۲) کنایه - ایهام - اسلوب معادله - واج‌آرایی - جناس
 (۳) جناس - استعاره - اسلوب معادله - مجاز - تشبیه
 (۴) استعاره - ایهام - تلمیح - کنایه - تشخیص

۷۹- کدام گزینه به ترتیب بیانگر آرایه‌های ابیات زیر است؟ (تألیفی)

- (الف) هر تیر که آید ز تو بر سینه سپارم
 (ب) حرفی از پسته خندان تو آمد به میان
 (ج) ابروانت نه همین تیر جفا راند به من
 (د) تا بر سر دیده جا دهندت مردم
- (ه) خیزیم و شبی در شهر، صد شور و شر اندازیم
- (۱) استعاره، کنایه، اسلوب معادله، تلمیح، نغمه حروف
 (۲) کنایه، استعاره، حسن تعلیل، جناس تام، واج‌آرایی
 (۳) جناس، استعاره، اسلوب معادله، ایهام، مجاز
 (۴) مجاز، تشبیه، ایهام تناسب، جناس، اغراق

۸۰- در بیت زیر کدام گروه از آرایه‌های ادبی وجود دارد؟ (تألیفی)

- «من به سر آیم به سوی تو چو آب آشفته‌وار»
- (۱) مراعات نظیر، کنایه، تضاد، تشخیص
 (۲) ایهام، جناس، اغراق، حسن تعلیل
 (۳) تشبیه، حس‌آمیزی، مراعات نظیر، اغراق
 (۴) کنایه، جناس، استعاره، تشبیه

(تألیفی)

۸۱- در کدام بیت، یکی از آرایه‌های مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

- (۱) تا به زلفت دل ببستم، صبر از دل رخت بست
 (۲) ماه نو امروز اگر با ابرویش در همسری است
 (۳) دل ز دست مردم چشمش گرفتن مشکل است
 (۴) عاشق از پاس ادب در وصل، هجران می‌کشد
- تاب چون آرم که تاب زلفت از دل برد تاب (جناس تام، کنایه)
 هفته دیگر تماشا کن، سپر می‌افکنند (تشبیه، استعاره)
 کشتی از گرداب ممکن نیست آید بر کنار (اسلوب معادله، تلمیح)
 حسرت طوطی ز قرب شکرستان کم نشد (اسلوب معادله، پارادوکس)

(تألیفی)

۸۲- تعداد «تشبیهات» کدام گزینه بیشتر است؟

- (۱) من در این تیره شب جان فرسا / زائرِ ظلمتِ گیسوی توام / گیسوان تو شب بی‌پایان / جنگلِ عطرآلود / شکنِ گیسوی تو / موج دریایِ خیال / کاش با زورقِ اندیشه شبی / از شطِ گیسویِ مَوَاجِ تو من / بوسه‌زن بر سر هر موج گذر می‌کردم
 (۲) روز چون گل می‌شکوفد بر فراز کوه / روشنایی می‌رود در آسمان بالا / ساغرِ ذرات هستی از شراب نور سرشار است
 (۳) گیسوان تو در اندیشه من / گرم رقصی موزون / کاشکی پنجه من / در شب گیسوی تو راهی می‌جست / چشم من، چشمه زاینده اشک / گونه‌ام بستر رود / کاشکی همچو حبایی بر آب / در نگاه تو رها می‌شدم از بود و نبود
 (۴) زندگی در چشم من شب‌های بی‌مهتاب را ماند / شعر من، نیلوفرِ پژمرده در مرداب را ماند / ابر بی‌باران اندوهم / خارِ خشکِ سینه کوهم

(تألیفی)

۸۳- نوع «تشبیه» در کدام گزینه به درستی مشخص نشده است؟

- (۱) تو چون روی، به ره انتظار، دیده خلق
 (۲) گنجی است غم عشق که در زیر سر ماست
 (۳) کین، دلم را مثل باغی تشنه در پرچین گرفت
 (۴) حُسن تو در ازل چو به بازار کاینات
- به هم نیاید چون زخم‌های کاری ما (گسترده سه رکنی)
 زاری مکن ای دوست اگر بی‌زر و زوریم (بلیغ اسنادی)
 درد با نامردی از من مهلت تسکین گرفت (گسترده چهار رکنی)
 شد جلوه‌گر، بخواند به گلبانگِ آن یکاد (بلیغ اضافی)

(تألیفی)

۸۴- در کدام گزینه، شاعر «مشبه» را بر «مشبه به» ترجیح داده است؟

- (۱) قد تو دیدم و سرو چمن ز یادم رفت
 (۲) بر کمر دامن زدم بر عزم رفتن همچو سرو
 (۳) مرداب زندگی همه را غرق کرده است
 (۴) هر چند که زلف تو سپاهی است جهانگیر
- ز بیت مصرع برجسته بر زبانم ماند
 نیستم از بی‌خودی آگه که پایم در گل است
 ای عشق همتی کن و دست مرا بگیر
 هر روز پریشان نتوان کرد سپه را

(تألیفی)

۸۵- سجع به کار رفته در کدام گزینه، ارزش موسیقایی کمتری دارد؟

- (۱) پدر بخندید و ارکان دولت پسندیدند و برادران به جان برنجیدند.
 (۲) جوانمرد که بخورد و بدهد، به از عابد که روزه دارد و بنهد.
 (۳) آن که از جمال عقل مجبوب است، خود به نزدیک اهل بصیرت معذور است.
 (۴) یکی هفتاد سال علم آموخت، چراغی نیفروخت؛ یکی در همه عمر یک حرف شنید، همه را از آن بسوخت.

(تألیفی)

۸۶- واژه‌های مشخص شده، به ترتیب استعاره از چیست؟

- «به فنندق مشک از سیم برکنند»
 (۱) ناخن - مو - چشم - اشک
 (۲) دندان - گیسو - اشک - رخسار
 (۳) ناخن - زلف - چهره لطیف - اشک
 (۴) انگشت - زلف - صورت زیبا - دندان
- ز نرگس بر سمن گوهر پراکنند

(تألیفی)

عندلیب از شوق گل، فریاد و زاری می‌کند
در ترازو آن که می‌سنجد سخن را با گهر
حاجت بانگ زدن نیست دل آگه را
انگور چون رسید به میخانه می‌برند
ز خامی در تنور سرد می‌بندد نان‌ها را
سرو بی‌بر، صد درخت پُرثمر دارد به یاد
نقطه ز خط دایره کی بر کنار نشست؟
دو (۳) یک (۴)

الف) عاشق دیدار را دیدار آرد در خروش
ب) ماه کنعان را برابر می‌کند با سیم قلب
پ) بی‌صلای سحری مرغ سحر بیدار است
ت) جان چون کمال یافت نماند در بدن
ث) ز درد و داغ عشق آن‌ها که می‌گویند با زاهد
ج) قسمت آزادگان از عمر باشد بیشتر
چ) چرخ از محیط رای تو، خود را برون ندید
سه (۱) چهار (۲)

(تألیفی)

از آتش رخسار تو در سینه دارد لاله داغ»
۲) مجاز، حسن تعلیل، جناس، تشبیه، تشخیص
۴) حس آمیزی، جناس، تشبیه، تلمیح، تضاد

۸۸- در بیت زیر، آرایه‌های کدام گزینه یافت می‌شود؟

«بگذر به اطراف چمن بنگر چو من اندر چمن
۱) ایهام تناسب، کنایه، اغراق، استعاره، مراعات نظیر
۳) ایهام، اغراق، حس آمیزی، حسن تعلیل، تشخیص

(تألیفی)

گور بهرام شد چراگه گور
آن می‌ناب است که جان، جام اوست
که از سر تا قدم عین روانی
ترسم که همره اشک، از چشم تر برآید

۸۹- تعداد جناس در کدام بیت، بیشتر است؟

۱) خاک جمشید گشت خانه مور
۲) آب حیاتی که سخن نام اوست
۳) تو را سرو روان گفتن روا نیست
۴) با تار آه بستم، بار غم تو بر دل

(تألیفی)

شاخ گل در باغ با ساز نسیم آمد به رقص»
۲) تشخیص، جناس، استعاره، تشبیه، تناسب
۴) مجاز، ایهام تناسب، اغراق، واج آرایی، مراعات نظیر

۹۰- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«ژاله جام لاله را پُر کرد در بزم بهار
۱) ایهام، حسن تعلیل، جناس، تشبیه، کنایه
۳) تشبیه، حس آمیزی، مراعات نظیر، اغراق، حسن تعلیل

(تألیفی)

خود نماند و داغ حسرت بر دل پروانه ماند»
۲) تضاد و تشبیه
۴) کنایه و تشخیص

۹۱- بیت زیر «فاقد» کدام آرایه‌های ادبی است؟

«شمع چندان سر کشید از ناز کز برق فنا
۱) اغراق، حسن تعلیل
۳) استعاره، مراعات نظیر

(تألیفی)

گر بر او غالب شویم، افراسیاب افکنده‌ایم
افعی زلف کجت تا به سر دوش افتاد
گر به معنی نفست، همدم قرآن گردد
دانه‌ای در کشتگاه عشق، بی‌رخست مچین

۹۲- کدام بیت، دارای آرایه «تلمیح» است و بیشترین تشبیه را دارد؟

۱) رستمی باید که پیشانی کند با دیو نفس
۲) شاه حسنت به جفا شیوه ضحاک گرفت
۳) مردگان را به نفس زنده کنی همچو مسیح
۴) از بهشت آدم به یک تقصیر بیرون می‌رود

(تألیفی)

ز فریب او بیندیش و غلط مکن نگارا (آلیه)
با کس نگیرم تنگ، من، زیرا خوشم چون گلستان (جزئیه)
نرخ چنین گوهری، نقد روان دادن است (لازمیه)
تا چشیدم جرعه‌ای از جام تو (محلّیه)

۹۳- علاقه مجاز، در مقابل کدام بیت، نادرست آمده است؟

۱) مژه سیاهت ار کرد به خون ما اشارت
۲) در کف ندارم سنگ، من، با کس ندارم جنگ، من
۳) چون به لبش می‌رسی جان بده و دم مزن
۴) عقل من دیوانه، جانم مست شد

۸۷- آرایه‌های مقابل کدام ابیات، «کاملاً» درست است؟

- الف) دل مخور ز اندیشه‌ی روزی که گندم از زمین
ب) در رندی و شوریده‌ی سری، شهره‌ی شهریم
ج) نیست اهل عشق را اندیشه‌ای از درد و داغ
د) زنده‌ی جاوید گردد کشته‌ی شمشیر عشق
هـ) به رنگ بلبلم از بس ترانه‌ی رنگین بود
- ۱) الف - ب - ج ۲) الف - ب - هـ

(تألیفی)

- سینه چاک از شوق روزی خواره می‌آید برون (حسن تعلیل و ایهام)
در شهر چو ما هیچ کس انگشت‌نما نیست (کنایه و واج‌آرایی)
بر خلیل‌الله آتش، سنبل و ریحان شود (اسلوب معادله و تلمیح)
ز آنکه از کشتن، بقا حاصل شود جرجیس را (جناس و تناقض)
چو گل به گوشه‌ی دستار زد بهار مرا (تشبیه و حس‌آمیزی)
- ۳) ب - ج - د ۴) ب - ج - هـ /

به گیسوت که از سویت به دیگر سو نتابم رخ گرم صد بار چون گیسو به گرد سر بگردانی

پاسخ‌های تشریحی

۱- گزینه (۱۴)

- تشبیه: (پیکِ نَفَس) اضافه تشبیهی است. «پیک و پی» جناس ناهمسان افزایشی ساخته‌اند. این بیت فاقد هر نوع استعاره است.
- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): استعاره دارد: (دامنِ گل) و (نفسِ غنچه) استعاره و تشخیص. جناس ندارد. / بیت (۲): تشبیه و جناس ندارد. / بیت (۳): تشبیه ندارد.
«جام و جم» جناس ناهمسان ساخته‌اند.

۲- گزینه (۱)

- شاعر در بیت (۱) دهان یار را با غنچه مقایسه کرده، اما وجه شبه را ذکر نکرده‌است. (تشبیه مرجح)
- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۲): در این گزینه، تو با غنچه مقایسه شده‌است و وجه شبه «لب بستن» است: (تو مانند غنچه لب را ببند).
- بیت (۳): در مصرع دوم این گزینه، نشاط و عیش به سیمرغ و کیمیا تشبیه شده‌اند و «نایاب بودن»، وجه شبه این تشبیه است.
- بیت (۴): در این گزینه، (دل پر خون افتادن) وجه شبه است: (آن کسی که چهره گلگون را دید، دلش چون شقایق پر خون افتاد).

۳- گزینه (۳)

- جناس همسان: «بالا»، اولی به معنی قد و بالا و دومی به معنی دارای موقعیت بالا و بین واژه‌های «بالا و بالا» جناس ناهمسان است.
- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): در این گزینه، بین واژه‌های «اجل و امل» جناس ناهمسان دیده می‌شود. «چنگ» در این بیت با یک معنی تکرار شده و جناس همسان در این بیت وجود ندارد.
- بیت (۲): در این گزینه، جناس همسان وجود ندارد و فقط بین واژه‌های «دم و هم» جناس ناهمسان دیده می‌شود.
- بیت (۴): در این گزینه، فقط بین واژه‌های «کاج و تاج» جناس ناهمسان دیده می‌شود. «پرشان» در این بیت با یک معنی تکرار شده و جناس همسان در این بیت وجود ندارد.

۴- گزینه (۲)

- گزینه (۲): «سر - سرو»: جناس ناهمسان افزایشی دارند نه ناهمسان اختلافی.

- تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): «باز» (اول): پرندۀ شکاری، «باز» (دوم): دوباره (جناس همسان) / گزینه (۳): «شکر - شکر» (جناس ناهمسان حرکتی) / گزینه (۴): «باد - باد» (جناس ناهمسان افزایشی)

۵- گزینه (۱۴)

- «خون»؛ مجازاً کُشتن - «نگار»؛ استعاره از یار زیبارو

- تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): «کف»؛ مجازاً دست - استعاره دیده نمی‌شود. / گزینه (۲): «سر»؛ مجازاً قصد و اندیشه - استعاره ندارد. / گزینه (۳): «آب زندگانی» استعاره از معشوق - مجاز دیده نمی‌شود.

۶- گزینه (۱۴)

- «آینه»؛ در مصراع دوم استعاره مصرحه از رخسار است.

- تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): «دهن سنگ»؛ اضافه استعاری و استعاره مکنیه دارد. / گزینه (۲): اسناد فراموشی به گل تشخیص و استعاره مکنیه است. همچنین «شبیخون خزان»؛ اضافه استعاری و استعاره مکنیه دارد. / گزینه (۳): در این بیت «باد صبا»؛ منادا است و تشخیص و استعاره مکنیه دارد.

۷- گزینه (۳)

- در گزینه (۱): «باز و بال (جناس ناهمسان اختلافی) / در گزینه (۲): «جان و جا (جناس ناهمسان افزایشی) / در گزینه (۴): «مردم (مردمک چشم) و مردم (انسان‌ها) (جناس همسان)

۸- گزینه (۲)

- تشبیهات موجود در گزینه‌ها: گزینه (۱): من چون غنچه بر تن جامه پاره سازم. / گزینه (۲): طره تو (موی تو) مانند سنبل پر چین و شکن است ولی سنبل آن همه چین و شکن را از زلف تو گرفته‌است. با وجود تشبیه تفضیل (مرجح) در این بیت مشبه بر مشبه به برتری داده شده. گزینه (۳): تو مانند کعبه حُسن هستی و سرِ کویت مثل عرفات است. / گزینه (۴): من چو سایه از پایش روان گردم.

۹- گزینه (۱)

- شب هجران معشوق (شامگاه هجر) به آتشی تشبیه شده که تن و جان عاشق در آن می‌گدازد، اما مشبه به (آتش) حذف و یکی از ویژگی‌های آن (گدازنده بودن) ذکر شده‌است. پس استعاره مکنیه داریم ولی از نوع تشخیص نیست.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۲): (خطِ شب) و (عارضِ روز) اضافه استعاری از نوع تشخیص هستند. در واقع شاعر برای «شب» خط رخسار و برای «روز» عارض و چهره قائل شده‌است.

- گزینه (۳): خامه (قلم) خون بگیرد و خط خاک بر سر کند تشخیص و استعاره مکنیه است.

- گزینه (۴): این که سرشک (اشک) ماجرای چشم را بازگو کند، تشخیص است.

۱۰- گزینه (۲)

- بیت اسلوب معادله و حسن تعلیل ندارد و گزینه‌های (۱، ۳ و ۴) رد می‌شوند.

- بررسی آرایه‌های گزینه (۲):

- «عشوه دنیا» اضافه استعاری و تشخیص است. کل مصراع اول به مصراع دوم تشبیه شده (کسی که دل از دست داد و ... مانند کسی است که یوسف خود را ...). همچنین دل مانند یوسف دانسته شده‌است. «سودا» ایهام دارد: (۱) تجارت و خرید و فروش (۲) سیاه و تیره

«قلب» ایهام تناسب دارد. در این بیت به معنی قلبی است و در صورت تناسب با کلمات (دل و دست) قلب به معنی یکی از اعضای بدن تداعی می‌شود.

۱۱- گزینه (۱۴)

- گزینه (۴): تشبیه: تشبیه بیت مرگب است. در واقع خال سیاه بر عذار معشوق را مانند زاغی که بر کناره باغی نشسته باشد، متصور شده‌است. «زاغ و باغ» جناس ناهمسان ساخته‌اند. این بیت فاقد هر نوع استعاره است.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): استعاره دارد. (ماه رخشان) استعاره از معشوق زیبارو. / بیت (۲): تشبیه ندارد. / بیت (۳): تشبیه و جناس ندارد.

۱۲- گزینه (۱)

- گزینه (۱): شاعر در بیت (۱) روی یار را با ماه مقایسه کرده، اما وجه شبه را ذکر نکرده‌است.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۲): در این گزینه یار با عمر مقایسه شده‌است و وجه شبه «عیزی» است که شاعر می‌گوید تو از عمر عزیزتر هستی. (تشبیه مرجح)

- بیت (۳): سر را مانند گوی بیازم. «باختن»، (افتادن بر زمین) وجه شبه است.

- بیت (۴): مژگان تو مانند تیری است که از جوشن جان می‌گذرد. (گذشتن) وجه شبه است.

۱۳- گزینه (۳)

- گزینه (۳): در این بیت، دو مصراع استقلال دستوری ندارند، بنابراین اسلوب معادله وجود ندارد حتی جناس هم در بیت دیده نمی‌شود.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): شنیدن بوی حس آمیزی است. این که گل‌ها بو را بشنوند و خود را به باد بدهند، تشخیص است.

- بیت (۲): لب لعل، اضافه تشبیهی است و در این بیت لف و نشر مرتب وجود دارد: چشم (لف ۱)، لب (لف ۲) - بادام (نشر ۱)، شکر (نشر ۲)

- بیت (۴): «کوس بدنامی را زدن»، کنایه از فاش و آشکار کردن و رسوا نمودن است. کلمه (سر) در مصراع دوم مجاز از قصد، تصمیم و اراده است.

۱۴- گزینه (۲)

- گزینه (۲): بیت جناس و پارادوکس ندارد پس گزینه‌های (۱، ۳ و ۴) رد می‌شوند.

- بررسی آرایه‌های گزینه (۲):

- استعاره: «دهان تیشه» اضافه استعاری و تشخیص است. حس آمیزی: تلخ نشستن و شیرین کاری حس آمیزی دارند. ایهام: «شیرین کار»:

(۱) جذاب و دل‌نشین (۲) کارش مثل شیرین است. کنایه: تلخ نشستن کنایه از با اخم و عصبانیت نشستن است.

۱۵- گزینۀ (۲)

- جناس تام (بیت «ب»): «روی»، اولی به معنی دلیل و سبب و دومی به معنی رخسار و چهره است. / لف و نشر (بیت «ج»): ایمان (لف ۱)، کفر (لف ۲) رخسار (نشر ۱)، زلف (نشر ۲) / تشبیه (بیت «الف»): کوی تو مانند روضه رضوان است. / ایهام تناسب (بیت «د»): بوی اول در مصراع اول به معنی (امید و آرزو) و در صورت تناسب با کلمات (بو، گل، باغ و گلستان) معنی عطر و رایحه تداعی می‌شود.

۱۶- گزینۀ (۲)

- در این گزینه تشبیه وجود ندارد. «چمن» مجاز از باغ و گلستان است. کلمه «باز» ایهام دارد: (۱) دوباره (۲) پرندۀ شکاری (شاهین) - بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): «پردۀ تقوا» اضافه تشبیهی.

- بیت (۳): تشبیه ندارد. ایهام ندارد. «طره» مجازاً مو

- بیت (۴): تشبیه ندارد. مجاز ندارد. کلمه «درگیرد» ایهام دارد: (۱) اثر بگذارد (۲) فروخته کند

۱۷- گزینۀ (۳)

- بیت ایهام ندارد پس گزینه‌های (۱، ۲ و ۴) رد می‌شوند.

- بررسی آرایه‌های گزینۀ (۳):

- تشبیه: «باغ حُسن» و «باغ عشق» دو اضافه تشبیهی هستند. استعاره: «سرو» استعاره مصرحه از قد و قامت یار. جناس: «خود و خور» مجاز: «جهان» مجازاً مردم جهان (به علاقه محلیه)

۱۸- گزینۀ (۱)

- بیت پارادوکس و مجاز ندارد پس گزینه‌های (۲، ۳ و ۴) رد می‌شوند. در نظر داشته باشید که «طاق» دو معنی دارد: (۱) یکتا و فرد (۲) سقف خمیده و محدب. «طاق و جفت» از اصطلاحات بازی نرد هم هستند. - بررسی آرایه‌های گزینۀ (۱):

- تشبیه: «طاق ابرو» اضافه تشبیهی است. تضاد: طاق و جفت (در بازی نرد) متضاد هم هستند. ایهام: «طاق ابرو»: (۱) ابرویی مانند طاق منحنی (۲) ابرویی یکتا و بی‌مانند. همچنین مصراع دوم را هم با توجه به کلمه «طاق» می‌توان به دو شکل معنی کرد: (۱) با دو ابرویت در جهان بی‌مانند هستی. (۲) با دو ابرویت بر جهان مانند سقف هستی و بالاترین مقام را در زیبایی داری. جناس تام: «طاق» در مصراع اول به معنی سقف منحنی و در مصراع دوم به معنی یکتا و یگانه است.

۱۹- گزینۀ (۲)

- البته «نرگس» در این بیت، استعاره از چشم است و هر استعاره‌ای مجاز هم هست، اما منظور طراح مجازهایی با علاقه غیر مشابهت بوده‌است. - بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): «خاک» مجاز از قبر

- بیت (۳): «سر» در مصراع اول مجاز از قصد و تصمیم و اراده و در مصراع دوم مجاز از جان، همچنین «دست» مجاز از تسلط است.

- بیت (۴): «خون»، مجازاً کشتن

۲۰- گزینۀ (۱)

- در این بیت، تشبیه وجود ندارد. «گوش دل» اضافه استعاری و تشخیص. جناس تام: «چنگ» در مصراع اول به معنی ابزار موسیقی و در مصراع دوم به معنی دست است.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۲): تشبیه: «آب آتش‌رنگ»، (آب آتش‌مانند) و آبیگون ساغر هم تشبیه است به معنی ساغری که مانند آب، شفاف است. استعاره: «آب آتش‌رنگ»، استعاره از شراب است. جناس تام: «چنگ» اول به معنی دست و در مصراع دوم به معنی ابزار موسیقی است.

- بیت (۳): «آتش‌رخ» یک تشبیه درون‌واژه‌ای است (آن که رخی چون آتش دارد). «آب آتش‌فام»، هم تشبیه است. استعاره: «آب آتش‌فام»، استعاره از شراب است. جناس ناهمسان: «جامه و جام».

- بیت (۴): تشبیه: رخت مانند آینه است. می مانند زنگ - آینه خاطر (اضافه تشبیهی). جناس تام: «زنگ» در مصراع اول به معنی پرتو آفتاب (نور خورشید) و در مصراع دوم به معنی زنگ‌زدگی فلزات است. استعاره: «زنگ»، در مصراع دوم، استعاره از کینه و کدورت است.

۲۱- گزینۀ (۴)

- در این بیت، حسن تعلیل وجود ندارد. تضاد: عیش و طرب با محنت و غم.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): بیت تلمیح به داستان حضرت یوسف و برادرانش دارد. رخ مجاز از قسمتی از صورت است و چشم مجاز از نگاه است.
- بیت (۲): اسلوب معادله: مصراع اول و دوم هر دو کامل هستند و یکی مثال و مصداقی برای دیگری است. این که حرص غلاف داشته باشد استعاره مکنیه است. (حرص به شمشیر تشبیه شده، مشبه به حذف و ویژگی‌های آن ذکر شده است.)
- بیت (۳): ایهام: «حلاج»: (۱) حسین بن منصور حلاج (عارف مشهور) (۲) پنبه زن. «مینا»: می‌تواند استعاره از دهان باشد که می‌گوید از آن پنبه برمدا؛ یعنی سخن مگو.

۲۲- گزینه (۳)

- اغراق (بیت «د»): اغراق در اشتیاق مجنون نسبت به لیلی / تشبیه (بیت «ج»): در این بیت تشبیه مرجح وجود دارد. در واقع شاعر می‌گوید خط چهره یار از ریحان باغ تازه تر و باطراوت تر است. / حس آمیزی (بیت «ب»): شکرخند ترکیبی دارای حس آمیزی است. / حسن تعلیل (بیت «ه»): شاعر برای خوش عطری دل لاله دلیل ادبی آورده و آن را به گذر آهو (معشوق) نسبت داده است. / کنایه (بیت «الف»): سنگین رکاب بودن کنایه از گند و سنگین حرکت کردن است.

۲۳- گزینه (۳)

- ابتدا با بررسی پارادوکس شروع می‌کنیم. ابیات «ب» و «د» برای این آرایه پیشنهاد شده‌اند. در بیت «ب» شاعر آرام و قرار خود را در ناآرامی و بی‌قراری دیده است، پس با پارادوکس مواجهیم. ولی در بیت «د» اگرچه واژه‌های متضاد نقد و نسیه و صبح و شام وجود دارد، ولی این واژه‌ها در یک جا و در یک چیز با هم جمع نشده‌اند. پس گزینه‌های (۴ و ۱) حذف می‌شوند.
- استعاره (بیت «ج»): عزیز باغ شدن و چشم داشتن شبنم، تشخیص و استعاره دارد. / حسن تعلیل (بیت «الف»): کشاورزان از وزش باد و سرعت آن استفاده می‌کنند تا کاه را از دانه جدا کنند. حالا علت اینکه عمر هم به سرعت باد می‌گذرد این است که تو هم کاهت (اعمال نادرست) را از دانه‌ها (اعمال نیک) جدا کنی و بدانی که زمان زیادی نداری که به غفلت بگذرانی. / کنایه (بیت «ه»): «اسیران خاک» کنایه از کشته شدگان و مردگان است. / تضاد (بیت «د»): نسیه و نقد؛ صبح و شام

۲۴- گزینه (۳)

- «سر» مجاز از انسان؛ «خاک» مجاز از زمین؛ «کاسه» مجاز از سر (۳ مجاز)

- بررسی مجاز سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): «مه و خور» مجاز از زیبایی‌های عالم (۱ مجاز)
- بیت (۲): «سر» مجاز از قصد و تصمیم و اراده (۱ مجاز)
- بیت (۴): «دم»، مجازاً سخن؛ «رنگ و بو» مجاز از زیبایی (۲ مجاز)
- اگر قرار بود مجاز به علاقه شباهت، یعنی استعاره را هم در شمارش مجازها به حساب بیاوریم، در گزینه (۳)، «صهبا» هم مجاز یا همان استعاره از کبر است. ولی کنکور معمولاً استعاره و مجاز را دو آرایه جدا در نظر می‌گیرد.

۲۵- گزینه (۱)

- بیت پارادوکس و مجاز ندارد پس گزینه‌های (۲، ۳ و ۴) رد می‌شوند.

- بررسی آرایه‌های گزینه (۱):

- تشبیه: «بند حرص» و «صحرائی قناعت» اضافه تشبیهی هستند. همچنین وجود ادات تشبیه (چون) در این بیت دلیلی آشکار بر وجود تشبیه است. ایهام تناسب: «آهو» در مصراع دوم به معنی عیب است، ولی در معنای یک نوع حیوان با آهو، سگ و صحرا تناسب می‌سازد. «تازی» هم در معنای تاختن قابل قبول است ولی در معنای دوم، سگ شکاری معروف (سگ تازی) با آهو، سگ و صحرا تناسب می‌سازد. استعاره: «آهو»: در مصراع اول، استعاره از مادیات و تعلقات دنیایی است. «صحرا»: در پایان بیت هم استعاره از قناعت است. تضاد: حرص و قناعت

۲۶- گزینه (۲)

- «چمن» در این بیت، مجاز از باغ و گلستان است ولی ایهام در آن دیده نمی‌شود.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): جناس تام: «سودا» در چند معنای متفاوت در بیت آمده است؛ سودا (اندیشه)، سودا (هوس یا دیوانگی) و سودا (داد و ستد، معامله) با هم جناس تام می‌سازند. / مجاز: فردا مجاز از قیامت است.
- بیت (۳): اغراق: شاعر در شدت فغان و زاری کردن خود اغراق می‌کند و می‌گوید طوری فغان و ناله می‌کنم که صدایم به آسمان می‌رسد و از صدای آن ناهید از آسمان به زمین می‌آید. / استعاره: دل شب را با تعبیری می‌توان دارای تشخیص دانست و ناهید هم صدای فغان شاعر را شنیده و به زمین آمده که تشخیص و استعاره دارد.

– بیت (۴): تشبیه: «سرمهٔ بینش»: اضافهٔ تشبیهی. / واج آرایبی: تکرار مصوت (ا) ۵ بار و تکرار صامت (ن) ۴ بار در مصراع اول.

۲۷- گزینهٔ (۱۴)

– ابتدا با بررسی حسن تعلیل شروع می‌کنیم. بیت «الف» هیچ دلیل شاعرانه‌ای برای پدیده‌ای طبیعی ذکر نشده و شاعر مدعی است که ابر بارنده در پیش فراوانی اشک چشم من که همچون سیل است باید شرمسار باشد. پس گزینه‌های (۱ و ۲) حذف می‌شوند. در بیت «ج» هیچ استعاره‌ای به کار نرفته و «قاف عشق» اضافهٔ تشبیهی است.

– بررسی آرایه‌ها بر اساس گزینهٔ (۴):

حسن تعلیل (بیت «د»): علت اینکه فرهاد از کوه بیستون بیرون نمی‌آید آن است که صدای نالهٔ عاشقان در کوهستان می‌پیچد و دو برابر می‌شود. ایهام (بیت «ج»): واژهٔ «دستان» در این بیت در دو معنی به کار رفته‌است: (۱) قصه و افسانه (۲) مکر و حيله / اغراق (بیت «الف»): شاعر در گریستن خود اغراق کرده و می‌گوید: «اشک من چون سیل است و ابر بارنده نباید در برابر من ادعایی داشته باشد.» / مجاز (بیت «ب»): «دم» مجاز از سخن است. / استعاره (بیت «ه»): «دم» مجاز از سخن است. «ماه» در مصرع دوم استعاره از زیبارو است. مخاطب قراردادن دل هم تشخیص و استعاره دارد.

۲۸- گزینهٔ (۱)

– در بیت (۱) سه تشبیه وجود دارد و در سایر ابیات چهار تشبیه.

– بررسی تشبیه در گزینه‌ها:

– بیت (۱): ۱- تشبیه خال به دانه ۲- زلفین یار به دام ۳- مرغ دل (اضافهٔ تشبیهی)

– بیت (۲): ۱- تشبیه لفظ به گل ۲- بستان خرد (اضافهٔ تشبیهی) ۳- تشبیه منطق گویا به بلبل ۴- باغ سخن (اضافهٔ تشبیهی)

– بیت (۳): ۱- تیرِ بلا (اضافهٔ تشبیهی) ۲- تشبیه دل به هدف ۳- تیغِ جفا (اضافهٔ تشبیهی) ۴- تشبیه جان به سپر

– بیت (۴): ۱- تشبیه بناگوش به مه ۲- تشبیه بناگوش به چراغ ۳- شبِ زلف (اضافهٔ تشبیهی) ۴- تشبیه بناگوش به شمع

۲۹- گزینهٔ (۳)

– گزینهٔ (۳): بیت، ایهام، پارادوکس و حسن تعلیل ندارد پس گزینه‌های (۱، ۲ و ۴) رد می‌شوند.

– بررسی آرایه‌های گزینهٔ (۳):

– اغراق: شاعر در کوچکی دهان معشوق اغراق کرده و آن را نقطهٔ موهوم دانسته‌است. استعاره: «سی پاره» استعاره از دندان‌های معشوق، و نقطهٔ موهوم هم استعاره از دهان اوست. تشبیه: «عقدِ دندان»، اضافهٔ تشبیهی است. دندان‌ها در زیبایی و درخشان بودن و چینش درست کنار هم به گردن‌بند تشبیه شده‌اند. واج آرایبی: تکرار صامت / ن / در کل بیت (۱۱ بار) و تکرار صامت / د / در مصرع اول (۶ بار).

۳۰- گزینهٔ (۲)

– در این بیت بین واژه‌های «قصور» با دو معنی متفاوت به کار رفته و جناس همسان ساخته‌اند. «قصور» در مصرع اول جمع مکسر قصر (قصرها) و در مصرع دوم به معنی کوتاهی است. در بیت حسن تعلیل دیده نمی‌شود.

– بررسی سایر گزینه‌ها:

– بیت (۱): حس آمیزی: در «لب شیرین سخن» آمیختن دو حس چشایی و شنوایی است و حس آمیزی دارد. / ایهام: «خسرو» در دو معنی به کار رفته است: (۱) پادشاه (۲) خسرو پرویز

– بیت (۳): جناس: «فَلک و مَلک» جناس ناهمسان دارند. / واج آرایبی: تکرار مصوت کسره (ـِ) در مصراع اول

– بیت (۴): ایهام تناسب: «راستی» در معنای قیدی (به راستی – واقعاً) در بیت به کار رفته ولی در معنی (راست بودن) با (سرو، قامت و بالا) تناسب می‌سازد. «میان» هم در این بیت به معنی (وسط) قابل قبول است ولی در معنی «کمر» با بالا و قامت تناسب می‌سازد. / تشبیه: در بیت تشبیه پنهان (مُضمر) وجود دارد، شاعر به طور پنهانی، قامت معشوق خود را به سرو تشبیه کرده و حتی بر آن برتری داده‌است.

۳۱- گزینهٔ (۱)

– گزینهٔ (۱): سر زیر پر نهادن: کنایه از غمگینی و افسردگی / جناس: «سر و پر» جناس ناهمسان دارند. / تشبیه: «باغ محبت»،

اضافهٔ تشبیهی است. / ایهام: —

۳۲- گزینهٔ (۱۴)

– در اضافهٔ استعاری، کلمهٔ دوم (مضاف‌الیه) را به چیزی تشبیه می‌کنیم و آن چیز را نمی‌آوریم و کلمهٔ اول (مضاف) از لوازم و اجزای آن چیز است. «رخسار صبح»: صبح به انسانی تشبیه شده‌است که رخسار دارد. «دوش نسیم»: نسیم به انسانی تشبیه شده‌است که دوش دارد. «دیدهٔ جان»: جان به انسانی تشبیه شده‌است که دیده دارد. / «دندان نیستی»: نیستی به انسانی تشبیه شده‌است که دندان دارد. «پیشگاه حقیقت»: حقیقت به قصری تشبیه شده‌است که پیشگاه دارد.

- «سیم ساق» در این بیت در معنی حقیقی خود به کار رفته‌است.

- بررسی مجاز سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): «چمن» مجاز از باغ و گلزار

- بیت (۲): «خاگ» مجاز از قبر و گور

- بیت (۳): «کف»، مجازاً دست

۳۴- گزینه (۲)

- زمان همچون اژدهاست / غم چون پیچک است / اندوه مانند باران است / نومیدی چون عنکبوت است.

۳۵- گزینه (۲)

۳۶- گزینه (۲)

- شاعر در بیت (۲) ابروان یار را به هلال تشبیه کرده ولی وجه شبه را ذکر نکرده‌است.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۲): در این گزینه، جهان به مار تشبیه شده‌است و وجه شبه «پیچ پیچ» است: (جهان چون مار افعی پیچ پیچ است).

- بیت (۳): در مصرع دوم این گزینه، لب به غنچه تشبیه شده و «با هم نیامدن»، وجه شبه این تشبیه است.

- بیت (۴): در این گزینه، وجه شبه است: (هر شب پیش خیال تو چون شمع بمیرم).

۳۷- گزینه (۱)

۳۸- گزینه (۲)

- در بیت «الف»، «لطف بودن جفا - صواب بودن خطا» / در بیت «ج»، «نامی به گمنامی در عالم برآوردن» / در بیت «و»، «سایه خورشید»، یک تناقض ترکیبی است.

۳۹- گزینه (۱)

- تلمیح (بیت «ه»): بیت به معجزه حضرت موسی (تبدیل شدن عصا به اژدها) اشاره دارد. / «یهام» (بیت «ج»): «عین ← ۱» مثل، عیناً و بعینه (۲) چشمه حسن تعلیل (بیت «د»): شاعر برای وزش نسیم در باغ و چمنزار، علتی ادبی آورده‌است. / تناقض (بیت «ب»): هم درد و هم درمان بودن صنم در دلبری کنایه (بیت «الف»): از نظر افتادن: بی‌ارزش شدن

۴۰- گزینه (۲)

- جناس: «سر - سرو» / استعاره: نرگس مست ← چشم مست یار؛ گل ← چهره زیبای محبوب؛ سرو خرامان ← قامت دلبر / مجاز: «سر»، مجازاً قصد و تصمیم / تناسب: بستان، ریاحین، نرگس، گل و سرو

۴۱- گزینه (۳)

- تناقض: «هم کفر و هم ایمان بودن» / جناس: «روی و موی» / استعاره: بتان ← زیبارویان

۴۲- گزینه (۱)

- در گزینه‌های (ب، پ، ج و چ) مصراع دوم در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع اول است و همان مفهوم مصراع اول با بیانی دیگر در مصراع دوم تکرار شده‌است. ابیات (الف، ت، ث) اسلوب معادله ندارند.

۴۳- گزینه (۳)

- استعاره: دامن بر زدن سرو (تشخیص) / تشبیه: گلشن کویت (اضافه تشبیهی) / جناس: «من - چمن» / کنایه: پای در گل بودن و دامن از چیزی بر زدن / تناسب: «گلشن - چمن - سرو / پا و دامن»

۴۴- گزینه (۴)

- استعاره: لعل تر ← لبان سرخ یار؛ مرواریدها ← دندان‌ها؛ طشت زر ← چهره زرد عاشق؛ مرواریدها ← اشک / تضاد: ساکن و غلتان جناس: تر - زر

۴۵- گزینه (۳)

- استعاره: پای شمشاد و شرمنده شدن آن (تشخیص) / جناس: «چمن - چمان» / تشبیه: قد سرو (اضافه تشبیهی) / مجاز: چمن مجازاً باغ و گلزار کنایه: پای در گل ماندن. آرایه‌های گزینه ۳ در بیت وجود ندارد.

۴۶- گزینه (۳)

- تشخیص: نوید دادن ابر به چمن و دهان داشتن غنچه / حسن تعلیل: شاعر علت باز شدن دهن غنچه را پابوسی دانسته‌است. / مجاز: چمن مجازاً

۱۴۷- گزینه (۱)

- در ابیات (۳، ۲ و ۴) مصراع دوم مثال و مصداقی برای اثبات سخن شاعران در مصراع اول است یعنی کلمات مصراع دوم، معادلی برای مصراع اول هستند.

۱۴۸- گزینه (۲)

- اغراق (بیت «الف»): شاعر مدعی است که اگر داغ‌های که از معشوق در جگر دارد بیرون دهد، همه عالم تبدیل به لاله‌زار می‌گردد! / تناقض (بیت «ب»): دور هم جمع شدن در تنهایی / کنایه (بیت «ج»): دیده بر در بودن: منتظر بودن / ایهام تناسب (بیت «د»): شیرین ← (۱) مره شیرین (۲) شیرین خانم که در این معنی با خسرو و کوه‌کن تناسب می‌سازد.

۱۴۹- گزینه (۱)

- در بیت «۱»، «بدون پا طواف کردن و بی‌سر سجده کردن» / در بیت «۲»، «شاعر بازماندن از غم را موجب غمگینی می‌داند» / در بیت «۳»، «یافتن راه از جهت بی‌جهتی». در بیت «۴»، پارادوکس وجود ندارد.

۵۰- گزینه (۱)

- هوا: ← (۱) جو، فضا و آب و هوا (۲) هوس، آرزو، عشق / افتاده: ← (۱) به زمین افتاده (عاجز و زبون گردیده) (۲) فروتن

۵۱- گزینه (۳)

- بیت (۱): سر روان مجازاً معشوق بلند بالا / بیت (۲): جهان مجازاً مردم جهان / بیت (۴): کف مجازاً دست در بیت (۳)، «پیمان» در معنای حقیقی به کار رفته است.

۵۲- گزینه (۱)

- سر زیر پر نهادن: کنایه از غمگینی و افسردگی / جناس: «سر و پر» جناس ناهمسان دارند. / تشبیه: «باغ محبت»، اضافه تشبیهی است. / ایهام: —

۵۳- گزینه (۱)

۵۴- گزینه (۳)

- جناس اختلافی (بیت «ب»): برافروز - برافراز / تشخیص (بیت «الف»): دلا؛ منادا قرار گرفتن «دل» / مجاز (بیت «د»): خون، مجازاً کشتن تضاد (بیت «ج»): صواب و خطا

۵۵- گزینه (۱)

- استعاره: منادا واقع شدن «فلک» (تشخیص) و شمع شب‌افروز، استعاره مصرحه از معشوق / کنایه: «گرد کسی گردیدن» / تشبیه: پروانه شوم (مثل پروانه شوم) / مراعات نظیر: شمع، شب، پروانه / مجاز: «سر» مجازاً کل وجود (دور وجود او گردم) / آرایه‌های گزینه (۱) در بیت دیده نمی‌شود.

۵۶- گزینه (۱)

- بیت (۱): «چین» در مصراع اول: چین و شکن زلف - «چین» در مصراع دوم: کشور چین / بیت (۲): «پرده» مصراع اول: اصطلاح موسیقی (نغمه و آهنگ) «پرده» مصراع دوم: حجاب / بیت (۳): «بالا» مصراع اول: قد و قامت - «بالا» مصراع دوم: ضد پایین «چنگ» در بیت (۴) با یک معنی تکرار شده است.

۵۷- گزینه (۲)

- بیت (۲): اسلوب معادله دارد.

۵۸- گزینه (۳)

- واژه‌های (روی و خوی) چون در پایان جمله‌ها نیستند، نمی‌توانند سجع بسازند اما در سایر گزینه‌ها، جفت واژه‌ها سجع ایجاد کرده‌اند. نکته: کلمات مسجع همیشه در پایان دو عبارت که هماهنگ و قرینه یکدیگر باشند، می‌آیند.

۵۹- گزینه (۲)

- در گزینه «۱»: پرده (حجاب) و پرده (اصطلاح موسیقی) (جناس همسان) / در گزینه «۳»: شوخ و شیخ (جناس ناهمسان اختلافی) / در گزینه «۴»: کان و دکان (جناس ناهمسان افزایشی)

۶۰- گزینه (۳)

- استعاره (تشخیص): منادا واقع شدن «باد صبا». این بیت فاقد هر نوع تشبیه است.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): استعاره (تشخیص): منادا واقع شدن «دل». تشبیه: تیر هجر / بیت (۲): تشبیه: شب‌نم صبحم (من مانند شب‌نم صبح هستم).

استعاره (اضافه استعاری): دوش صبا / بیت (۴): تشبیه: سلسله زلف. استعاره: «نرگس مست»، استعاره مصرحه از چشم معشوق

۶۱- گزینه (۲)

- بیت (۲): استعاره: غنچه بشکفته، استعاره از معشوق. تشبیه: همچو گل ... کنایه: «هم نفس شدن با خار». تضاد: گل و خار. جناس: زار و خار

۶۲- گزینه (۳)

- گزینه (۱) ایهام: بو ← (۱) رایحه و بوی خوش (۲) امید و آرزو / کنایه: از خود بیرون آمدن
گزینه (۲) ایهام: مهر ← (۱) محبت و عشق (۲) خورشید / کنایه: رونق گرفتن جان و روشن شدن دل
گزینه (۴) ایهام: مردم‌دار ← (۱) دارای مردمک چشم (۲) مهربان و مردم نواز / کنایه: آب بر آتش زدن ← آرام کردن، تسکین دادن
گزینه (۳) ایهام: _____ / کنایه‌ها: حلقه به گوش شدن، از چشم افکندن، سر گران کردن (بی‌اعتنایی)

۶۳- گزینه (۱)

- گزینه (۲): «ای بخت» منادا واقع شدن بخت (تشخیص) / گزینه (۳): «مشام جان» اضافه استعاری و تشخیص / گزینه (۴): «آینه»: استعاره از «دل»

۶۴- گزینه (۳)

- در ابیات (۲، ۱ و ۴): «شهر» مجاز از مردم شهر است. در بیت (۳)، «شهر» در معنی حقیقی به کار رفته است.

۶۵- گزینه (۱)

- این بیت، به آیه «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ»، اشاره دارد. / بیت (۲) اشاره آشکاری به ماجرای چشمه آب حیات و خضر نبی و اسکندر دارد.
بیت (۳) تلمیح آشکاری به ماجرای کشته شدن رستم به دست شغاد دارد. / بیت (۴) تلمیح آشکاری به ماجرای رانده شدن حضرت آدم از بهشت، دارد.

۶۶- گزینه (۱۴)

- «عزیز» در بیت (۱) جزئی از ماجرای حضرت یوسف و عزیز مصر شدنش است. / در بیت (۲)، «عصا» جزئی از ماجرای حضرت موسی (ع) است.
«چشمه» در بیت (۳) جزئی از داستان چشمه آب حیات و خضر نبی است. بنابر روایات، حضرت خضر به آب حیات که در ظلمات بوده، دست یافته و از آن نوشیده و عمر جاودان یافته و تا رستاخیز، زنده است. / در بیت (۴) «شمع» از اجزای معروف هیچ تلمیحی نیست.

۶۷- گزینه (۳)

- بیت (۱): استعاره: ستاره ← اشک / بیت (۲): استعاره: شیشه ← دل / بیت (۴): استعاره: آفتاب ← چهره نورانی معشوق
در بیت (۳)، «گهر» در معنی حقیقی به کار رفته است.

۶۸- گزینه (۳)

- این بیت دارای دو تشبیه گسترده است نه دو تشبیه فشرده اسنادی: من (مشبه)؛ چو (ادات تشبیه)؛ طوطی (مشبه به) / جهان (مشبه)؛
چون (ادات تشبیه)؛ آینه (مشبه به) است.

۶۹- گزینه (۳)

- بررسی گزینه‌ها:

- بیت (۱): ترکیب (جویبار چشم) اضافه تشبیهی است که در آن (چشم: مشبه) به (جویبار: مشبه به) مانند شده است.
- بیت (۲): ترکیب (لوح دیده) اضافه تشبیهی است که در آن (دیده: مشبه) به (لوح: مشبه به) تشبیه شده است.
- بیت (۳): در این بیت با یک تشبیه فشرده اسنادی روبه رو هستیم: «بار جان است.»؛ (بار: مشبه) به (جان: مشبه به).
- بیت (۴): ترکیب (گل رخساره) اضافه تشبیهی است که در آن (رخساره: مشبه) به (گل: مشبه به) مانند شده است.

۷۰- گزینه (۱۴)

- «اشک» ← مشبه، «چو» ← ادات تشبیه، «لعل» ← مشبه به. بیت فاقد «وجه شبه» است. معمولاً از «لعل» که مشبه به است؛ سرخی دریافت می‌شود که در بیت نیامده است.

- تشریح سایر گزینه‌ها:

- بیت (۱): - «صلح» ← مشبه، «به سان» ← ادات تشبیه، «رنجش عاشق» ← مشبه به، بقا نداشتن ← وجه شبه.
بیت (۲): «کسی» ← مشبه، «چو» ← ادات تشبیه، «بادام» ← مشبه به، چشم بسته دمیدن ← وجه شبه.
بیت (۳): «من» ← مشبه، «آسا» ← ادات تشبیه، «طوطی» ← مشبه به، عکس خود دیدن و غیر پنداشتن ← وجه شبه.

۷۱- گزینه (۲)

- «چمن» در این بیت مجاز است منتهی نه به علاقه مشابهت بلکه به علاقه جزئی مجازاً به معنی باغ و گلزار است چون «چمن» همه باغ نیست

بلکه جزئی از آن است. در ضمن (آیینۀ دل و زنگِ غم) دو اضافه تشبیهی (تشبیه فشرده) هستند.

– بررسی سایر گزینه‌ها:

– بیت (۱): «گل» مجاز از «معشوق زیبارو» به علاقه شباقت (استعاره مصرحه).

– بیت (۳): «مه» مجاز از «معشوق زیبارو» به علاقه شباقت (استعاره مصرحه).

– بیت (۴): «فندوق» مجاز از «لبان و دهان دلبر» به علاقه شباقت (استعاره مصرحه).

۷۲- گزینه (۱۴)

– این بیت، لف و نشر نامرتب (مشوش) دارد: کعبه (لف یک)، بتخانه (لف دو) / ترسا (نشر دو)، مسلمان (نشر یک). می‌بینید که (نشرها)

به ترتیب (لف‌ها) نیامده‌اند.

– بررسی سایر گزینه‌ها:

– بیت (۱): لف و نشر مرتب: عشق (لف یک)، هوسناکی (لف دو) / تیشه فرهادی (نشر یک) و حیلۀ پرویزی (نشر دو) هستند و چون نشرها به ترتیب توزیع لفا هستند، لف و نشر موجود در بیت مرتب است.

– بیت (۲): لف و نشر مرتب: زشت (لف یک)، زیبا (لف دو) / گرگ (نشر یک) و یوسف (نشر دو) هستند و چون نشرها به ترتیب توزیع لفا هستند لف و نشر موجود در بیت مرتب است.

– بیت (۳): لف و نشر مرتب: شمس (لف یک)، قمر (لف دو) / روز (نشر یک) و شب (نشر دو) هستند.

۷۳- گزینه (۳)

– این بیت، لف و نشر نامرتب (مشوش) دارد: چشم (لف یک)، لب (لف دو) / شکر (نشر دو)، بادام (نشر یک). می‌بینید که (نشرها) به ترتیب (لف‌ها)

نیامده‌اند.

– بررسی سایر گزینه‌ها:

– بیت (۱): لف و نشر مرتب: ارغوان (لف یک)، سنبل (لف دو)، نرگس (لف سه) / روی (نشر یک)، موی (نشر دو) و چشم (نشر سه) هستند و چون نشرها به ترتیب توزیع لفا هستند؛ لف و نشر موجود در بیت مرتب است.

– بیت (۲): لف و نشر مشوش: گل سوری (لف یک)، سرو (لف دو) / بالا (نشر دو)، رخ (نشر یک). می‌بینید که (نشرها) به ترتیب (لف‌ها) نیامده‌اند.

– بیت (۴): لف و نشر نامرتب: دیده = چشم (لف یک)، لعل = لب (لف دو)، زبان (لف سه) / غنچه (نشر دو)، نرگس (نشر یک) و سوسن (نشر سه) هستند. می‌بینید که (نشرها) به ترتیب (لف‌ها) نیامده‌اند.

۷۴- گزینه (۳)

– این بیت، لف و نشر نامرتب (مشوش) دارد: روی چو ماه (لف یک)، زلف سیاه (لف دو) / شب تیره (نشر دو)، خوش مهتابی (نشر یک). می‌بینید

که (نشرها) به ترتیب (لف‌ها) نیامده‌اند.

– بررسی سایر گزینه‌ها:

– بیت (۱): لف و نشر مرتب: آب (لف یک)، آتش (لف دو) / اشک (نشر یک)، آه (نشر دو) هستند و چون نشرها به ترتیب توزیع لفا هستند؛ لف و نشر موجود در بیت، مرتب است.

– بیت (۲): لف و نشر مرتب: نرگس جادو (لف یک)، چشم خون‌ریز (لف دو) / شعبده‌بازی (نشر یک)، خون‌خواری (نشر دو) هستند.

– بیت (۴): لف و نشر مرتب: چشم (لف یک)، ابرو (لف دو) / تیر (نشر یک)، کمان (نشر دو) هستند.

۷۵- گزینه (۲)

– «نرگس»: تشخیص دارد، زیرا بر امید جلوۀ یار چشم گشوده‌است.

– بررسی سایر گزینه‌ها:

– بیت (۱): «سفال»؛ مجازاً در معنی «کوزه» به کار رفته‌است چون کوزه را از سفال می‌سازند. (مجاز به علاقه جنسیت)

– بیت (۳): تشبیه این بیت گسترده است چون وجه شبه دارد: منم آن شمع هستم که اگر سرم را ببرند هیچ باخبر نمی‌شوم.

– بیت (۴): دل و جان منادا نیست. بیت به این شکل معنا می‌شود: ای کسی که دل و جان عاشقان، شیفته لقای توست.

۷۶- گزینه (۱۴)

– ایهام (بیت «ب»): «دهر دو رنگ»: ۱) به دو رنگ بودن (روز و شب) ۲) دو رویی و ریاکاری / مجاز (بیت «ج»): شهر مجازاً مردم شهر /

اسلوب معادله (بیت «د»): مصراع دوم در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع اول است و همان مفهوم مصراع اول با بیانی دیگر در مصراع دوم تکرار

شده‌است. / جناس (بیت «الف»): جناس تام: باد (اول): جابه‌جایی هوا و باد (دوم): فعل دعایی / اغراق (بیت «ه»): شاعر در کوچک بودن دهان یار

اغراق کرده و گفته: تا سخن‌نگویی معلوم نمی‌شود که دهانی داری!

۷۷- گزینۀ (۲)

- استعاره (بیت «الف»): مشتاق بودن پروانه (تشخیص) / تشبیه (بیت «د»): زلیخاوش (مانند زلیخا) / پارادوکس (بیت «ب»): به کفر، ایمان آوردن حسن تعلیل (بیت «ج»): شاعر علت دست کشیدن دلبر را به موهایش در این می‌داند که می‌خواهد دل عاشق را در لابه‌لای موهایش پیدا کند.

۷۸- گزینۀ (۳)

- جناس (بیت «الف»): کوه و شکوه (جناس ناهمسان افزایشی) / استعاره (بیت «ب»): شرم‌نده شدن سحر (تشخیص) / اسلوب معادله (بیت «ج»): مصراع دوم مثال و مصداقی برای اثبات سخن شاعر در مصراع اول است یعنی کلمات مصراع دوم، معادلی برای مصراع اول هستند. / مجاز (بیت «د»): «فردا»، مجازاً روز قیامت. «خون»؛ مجازاً کشتن. / تشبیه (بیت «ه»): «گل» با دیدن چهره زیبای یار، از شدت شوق پیراهنش را می‌درد و «غنچه» هم با دیدن دهان یار، خون به جگر می‌گردد. به بیان دیگر شاعر ابتدا چهره زیبای یار را به گل تشبیه نموده و سپس چهره را بر گل برتری داده و همچنین دهان یار را به غنچه تشبیه کرده و به نوعی دهان را بر غنچه برتری داده‌است. (تشبیه مرجح)

۷۹- گزینۀ (۲)

- کنایه (بیت «الف»): سپر افکندن (تسلیم شدن) / استعاره (بیت «ب»): (پسته خندان) استعاره از دهان معشوق / حسن تعلیل (بیت «ج»): شاعر دلیل خمیدگی و هلالی بودن ماه نو را تیرهایی می‌داند که از ابروان یار به سوی آن رها می‌شود حال آنکه علت واقعی این امر چیز دیگری است. جناس تام (بیت «د»): «مردم»: انسان‌ها و خلائق؛ «مردم»: مردمک چشم / واج آرای (بیت «ه»): تکرار واج «ش» در بیت.

۸۰- گزینۀ (۱۴)

- بیت تضاد، حسن تعلیل، ایهام، اغراق و حس‌آمیزی ندارد و گزینه‌های (۱، ۲ و ۳) رد می‌شوند.
- بررسی آرایه‌های گزینۀ (۴):
- «پای در گل بودن» کنایه از گرفتاری، قادر به حرکت نبودن و ساکن ماندن است. «سر - سرو»: جناس ناهمسان افزایشی دارند. «سرو» استعاره مصرحه از یار خوش قد و قامت. تشبیه: چو آب آشفته‌وار آمدن.

۸۱- گزینۀ (۳)

- گزینۀ (۳): در این بیت، اسلوب معادله وجود دارد ولی تلمیح دیده نمی‌شود.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- بیت (۱): جناس تام «تاب»: اولی به معنی طاقت و تحمل و دومی به معنی پیچ و تاب زلف است. کنایه: دل بستن و رخت بستن
- بیت (۲): ماه نو به ابروان یار تشبیه شده. کنایه: سپر افکندن (تسلیم شدن)
- بیت (۴): اسلوب معادله: مصراع دوم مثال و مصداقی برای اثبات سخن شاعر در مصراع اول است یعنی کلمات مصراع دوم، معادلی برای مصراع اول هستند. پارادوکس: در وصل، هجران کشیدن.

۸۲- گزینۀ (۱)

- گزینۀ (۱) هفت تشبیه: (۱) من مانند زائری هستم. (۲) گیسوان تو (مانند) شب بی‌پایان است. (۳) گیسوان تو (مانند) جنگلِ عطرآلود (۴) شکن گیسوی تو (مانند) موج دریای خیال (۵) دریای خیال (اضافه تشبیهی) (۶) زورق اندیشه (اضافه تشبیهی) (۷) شطِ گیسو (اضافه تشبیهی)
- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ (۲) سه تشبیه: (۱) روز چون گل می‌شکوفد. (۲) ساغرِ ذرات هستی (اضافه تشبیهی) (۳) شرابِ نور (اضافه تشبیهی)
- گزینۀ (۳) دو تشبیه: (۱) شبِ گیسو (اضافه تشبیهی) (۲) چشم من، (مانند) چشمه زاینده اشک است. (۳) گونه‌ام (مثل) بستر رود است.
- گزینۀ (۴) هم‌چو حبایی بر آب در نگاه تو رها می‌شدم از بود و نبود.
- گزینۀ (۴) چهار تشبیه: (۱) زندگی ... شب‌های بی‌مهتاب را مانند (۲) شعر من، نیلوفرِ پژمرده در مرداب را مانند (۳) «من» ابر بی‌باران اندوهم (۴) «من» خارِ خشکِ سینه کوهم

۸۳- گزینۀ (۱)

- تشبیه این بیت ۴ رکنی است: مشبه ← دیده خلق / ادات تشبیه ← چون (مصراع دوم) / مشبه به ← زخم‌های کاری ما / وجه شبه ← به هم نیامدن
- بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۲): مشبه ← غم عشق / ادات تشبیه ← --- / مشبه به ← گنجی / وجه شبه ← ---
گزینۀ (۳): مشبه ← دلم / ادات تشبیه ← مثل / مشبه به ← باغی تشنه / وجه شبه ← در پرچین گرفتن
گزینۀ (۴): مشبه ← کاینات / ادات تشبیه ← --- / مشبه به ← بازار / وجه شبه ← ---

۸۴- گزینه (۱)

- شاعر در بیت (۱) قد و قامت یار را بر سرو چمن ترجیح داده‌است. (تشبیه مرجح)
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- بیت (۲): شاعر در تشبیهی عادی خود را به سرو مانند کرده‌است.
- بیت (۳): مرداب زندگی (اضافه تشبیهی)
- بیت (۴): زلف به سپاهی جهانگیر تشبیه شده‌است.

۸۵- گزینه (۳)

- در گزینه (۳) واژه‌های «محبوب و معذور» سجع متوازن دارند در صورتی که گزینه‌های (۱ و ۲) کلمات «پسندیدند، برنجیدند - بدهد، بنهد» سجع متوازی دارند که ارزش موسیقایی بیشتری دارند. در گزینه (۴) واژه‌های «نیفروخت و بسوخت» سجع مطرف دارند.

۸۶- گزینه (۳)

- «فندوق»، استعاره مصرحه از ناخن، «مشک»، استعاره از زلف، «سمن»، استعاره از چهره لطیف و زیبا و «گوهر»، استعاره مصرحه از اشک. اگر بیت را با همین مفاهیم استعاری معنی کنید، بهتر متوجه می‌شوید که دو کلمه دیگر هم مفهوم استعاری و بیت مجموعاً شش استعاره دارد.

۸۷- گزینه (۳)

- ابیات (ب و ث) اسلوب معادله ندارند.

۸۸- گزینه (۲)

- بیت ایهام تناسب، حس آمیزی، تلمیح، اغراق و ایهام ندارد بنابراین گزینه‌های (۱، ۳ و ۴) رد می‌شوند.
- بررسی آرایه‌های گزینه (۲):
- «چمن» مجاز از باغ و گلستان - «حسن تعلیل» علت داغدار بودن لاله غیرواقعی بیان شده‌است. - «جناس» من و چمن - «تشبیه» چو من و آتش رخسار - «تشخیص» شاعر لاله را چون انسانی دانسته که سینه دارد.

۸۹- گزینه (۲)

- جناس‌های بیت (۲): آب و آن - نام و ناب - جان و جام - نام و جام؛ (۴ جناس)
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- بیت (۱): مور و گور - گور (قبر) و گور (گور خر): جناس تام؛ (۲ جناس)
- بیت (۳): سرو و سر - روان و روا - روان (در حال رفتن) و روان (روح) جناس تام؛ (۳ جناس)
- بیت (۴): تار و بار - بر و تر - با و بار؛ (۳ جناس)

۹۰- گزینه (۲)

- گزینه (۲): بیت ایهام، حسن تعلیل، حس آمیزی، اغراق و ایهام تناسب ندارد پس گزینه‌های (۱، ۳ و ۴) رد می‌شوند.
- بررسی آرایه‌های گزینه (۲):
- استعاره و تشخیص: «رقصیدن شاخ گل»؛ جناس: ژاله و لاله - باغ و با؛ تشبیه: «ساز نسیم»، (اضافه تشبیهی)؛ تناسب: ژاله، لاله، بهار، شاخ گل، باغ و نسیم

۹۱- گزینه (۱)

- بیت مطرح شده اغراق و حسن تعلیل ندارد.
- بررسی سایر گزینه‌ها:

- تضاد: نماد و ماند / تشبیه: برقی فنا (اضافه تشبیهی) / تشخیص و استعاره: سر کشیدن شمع از ناز و داغ حسرت بر دل پروانه ماندن
- مراعات نظیر: شمع، سر کشیدن، برقی، پروانه / کنایه: سر کشیدن: سرپیچی و نافرمانی، عصیان و بالا رفتن و گردن افراشتن

۹۲- گزینه (۲)

- اگر دقت کنید می‌بینید که همه ابیات آرایه تلمیح را دارند، پس می‌رویم به سراغ تشبیه‌ها:
- گزینه (۱): ۱- دیو نفس (اضافه تشبیهی) / تلمیح: شعر به نبرد رستم و اسفندیار اشاره دارد.
- گزینه (۲): ۱- شاه حسن ۲- افعی زلف (اضافات تشبیهی) ۳- شیوه ضحاک گرفت / تلمیح: شعر به ماجرای ضحاک ماردوش اشاره دارد.
- گزینه (۳): همچو مسیح / تلمیح: شعر به معجزه حضرت مسیح که با نفسش، مردگان را زنده می‌کرد، اشاره دارد.
- گزینه (۴): ۱- کشتگاه عشق (اضافه تشبیهی) / تلمیح: شعر به داستان رانده شدن حضرت آدم (ع) از بهشت، اشاره دارد.

- در گزینۀ (۱) «خون» مجاز از کشتن است با علاقۀ «لازمیۀ» نه آلیه

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ ۲: «کف» مجاز از دست با علاقۀ «جزئیۀ»

- گزینۀ ۳: «دم» مجاز از سخن با علاقۀ «لازمیۀ»

- گزینۀ ۴: «جام» مجاز از شراب با علاقۀ «محلّیۀ»

و کلامی